

B O K R É T A
melyel
Hazájának kedveskedik

F. Fáy András

Pesten
Tratner Mátyás Betűivel.
1807

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2010
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-963-417-391-5 (online)
MEK-07747

TARTALOM

ÉDES HAZÁM!

KAZINTZY FERENTZHEZ.

EREDETI VERS-DARABOK.

FELSÉGES KIR. HERTZEG

JÓSEF PALATINUSUNK' OSZLOPA.

AZ Ó ÉS ÚJ POÉTÁK.

KLOE.

PANASZ.

VÍGASZTALÁS.

EGY BARÁTOM RÓZSIJÁRA.

JURÁTUS DALL.

KEDVESÉNEK ELTÁVOZTTAKOR.

AZ ÁLDOTT FÖLD.

GONDOLATOK AZ ÉLETRŐL.

A' VÉGSŐ LE MONDÁS.

EGY LYÁNYKÁHOZ.

KÍVÁNSÁG R**HOZ.

SÍR-VERS.

MEG-BÉKÉLLÉS.

EMLÉKEZTETŐ.

A' SZELLŐHÖZ.

ÁLOM.

VÉG-BÚTSÚ T**TÓL.

FANNI

VAGY A' SZERENTSÉTLÉN SZERELEM

FANNIM' SÍRHALMA.

A' REGGEL.

ERZSI

VAGY A' SZERENTSÉS SZERELEM.

A' KÖLTSÖNÖS VALLÁSTÉTEL.

A' ZÁLOGOSDI.

KETTŐS DALL.

A' KETTŐS TAVASZ.

EPEDÉS.

LAURA

VAGY A' MEGVETTETETT SZERELEM

A' TEKINTET.

ARIA.

DALL.

ARIA.

A' SZERETŐK.

A' HAJNALHOZ.

A' FÜLEMILÉHEZ.

AZ ÉN SÍRHALMOM.

EREDETI PURGOMÁK ÉS MESÉK.

SZ** P** BARÁTOMHOZ.

PURGOMÁK ÉS MESÉK.

A' HIRADÁS.

A' VÉN TSERFA.

AZ AUTHOR.

AZ ÖREG INVALIDUS KATONA
RÉSZEGEN.

A' SZAMÁR.

A' SZALMA-KALAP.

A' KÉT KANÁRI.

A' RÉSZEG.

A' TÚDÓSOK' HARTZA.

AZ IVÓ.

A' PHILOSOPHUS.

EGY BORSZERETŐ HÍRES MUSIKUSRA.

A' HÓLD.

A' FEL TSERÉLT SYMPTOMÁK.

A' LÉTHE' VIZE.

A' FAMILIÁS.

A' MAJOM, ÉS A' BARÁTJA.

EGY FETSEGŐRE.

SZÚK A' MAGYAR NYELV.

AZ IVÓ.

A' JÓ TANÍTÓ.

A' BÚTSÚ, ÉS A' DIAETA.

A' RÉSZEG' SCRUPULUSSA.

HÍRADÁSOK.

MÁSIK.

A' CHAMPAGNIAI BOR.

A' FARÍR.

A' KUVIK, ÉS A' SZARKA.

A' TELE FAZÉK.

AZ IBOLYA.

AZ ÚJ MÓDI JUTALOM.

A' RÓKA, ÉS A' FIJA.

VAK VETI VILÁGTALANNAK SZEMÉRE.

A' TZIGÁNY.

VIELAND' SYMPATHIÁI KÖZZŰL.

J**D. és CS**K. BARÁTAIMHOZ.

VIELAND' SYMPATHIÁI KÖZZŰL.

A' HÁRFA-SZIGET LAFONTAINBOL.

A' HÁRFA-SZIGET.

ÉDES HAZÁM!

Apolgató kebeledbe nékem is jutott örökségül egy kertetském. Bóldog földje, szerentsés klímája; 's kivált egy körülte híven dajkálkodó kertész'¹ fáradozásai, kedves gyümölcsöket ígértek már akkor is, mikor magam vettem által, 's mívelni kezdtem kis örökségemet. Én pedig ketsegtető remények közt ültetgettem által beléje, a' Német, Olasz 's Frantzia ég-hajlat' szebb szüleménnyeit, gondosan ápolgattam azokat; és ha gyenge eröm', buzgó igyekezetem 's munkám' súllya alatt hajladozni kezdett, egyszerre fel-élesztette azt az a' remény, hogy kis kertem' termésével idővel tán Hazámnak kedveskedhetem; nem különben, mint a' harmatos éj, a' nyár' hevétől el-tikkadt virágotskáimat fel élesztette. Kedvezett az idő' járása, 's szépen kezdett kis kertem virágzani - ah de virágjába haldoklani is! - Lassan lassan hervadoztak el leg szebb virágjai, 's a' mellyek meg maradtak is, el árúlták le tsüggedt fejeikkel a' beteg kertészt. Ezeket én öszve-szededetvén, BOKRÉTÁBA kötözgettem; 's azzal a' mentséggel nyújtom most Hazámnak, hogy: teremt, teremt az Ősz is virágokat, de soha sints se tavaszi kedves szagok, se tavaszi szépségek azoknak! Az ő tsekélyiségeket igen jól érzem én, 's tsak ez egy-gyel biztatgatom félénkségemet, hogy a' Hazának, annak a' jó Anyának vagynak ők szentelve; egy anya pedig nem édesebb örömmel hallgatja-é játszó gyermeke' méla petyegését, mint egy idegennek ki-tanúltt ékes beszédjét? Nem kívánom én, édes Hazám! te hív Anya, hogy virágjaim mejjed' liliomjai között hervadjanak el sokaktól irígyeltetve; tsak azt kérem, hogy tedd őket egy pohárba, hadd éljenek ott a' meddig élhetnek, 's míg más irígyek idétlenül le szagatnák levelkéiket, hullajtsák el azokat magoktól!!

Írtam G**n Sept. 2-kán 1807.

F. A.

¹ Itt T. K** Int értem, hajdani kedves Tanítómat, a' kinek Szüleim után leg többel tartozom.

KAZINTZY FERENTZHEZ.

Quod spiro et placeo, si placeo, tuum est.
Hor.

Nem akarom ezt a' kis mottót hosszasan magyarázgatni; mind azért, hogy annak a' szemérmességnek, a' melly önnön érdemeidet rejtve tartja előtted, kedvezzek, mind pedig hogy tsekélységgel meg ne sértselek. Azt, hogy Nevedet esméretlen létemre, esméretes nagy lelkedbe való bizodalomból, munkám eleibe mertem tenni, nem azért tselekedtem, hogy vele mint palástal fedezgessem tsekélységét, 's Egise legyen a' gúnyolók ellen; hanem, hogy az eddig bennem mindig alkalmatosságra vágyódott háládatos indulatot ki adhassam. Mert hogy anyai nyelvembe bele szerettem, hogy indulataimat rajta nemesíthetem, 's hogy végre rajta írtam - azt tsak a' szép Magyar Kazintzynak köszönhetem! Így, meg esmérvén indulatomat, reménylem meg engedsz, 's szeretni fogsz!

EREDETI VERS-DARABOK.

Mosolyogtak-é javalva le a' Músák böltsőmre születésemkor? azt nem tudom; de azt tudom, hogy a' Poëtai nevet soha sem esdeklettem. Humoromnak, némelly környűállásoknak, 's azon egynehány óráknak, melyeket tanulásbéli foglalatosságimtól ellophattam, szüleménynyei ezen egynehány darabkák, 's mindnyájan elárúlják ők a' Szerző fiatal idejét, és tehetségeit. Szerentsések ha megszenyvedtetnek, 's Szerzőjük szint az, mert elérte azt, a' mire vágyódott!

FELSÉGES KIR. HERTZEG JÓSEF PALATINUSUNK' OSZLOPA.

L'effort d'une vertu commune
Suffit pour faire un conquerant;
Celui qui domte la Fortune,
Mérite seul le nom de grand.
J. B. Rousseau.

Szép dolog Márs által Oszlopot érdemelni;
De még szebb dolog magának
Minden Hazafi társának
Szívébe, egy annál tartósabbat emelni.

A' háládatosság 's a' Haza' szent szerelme
Emel a' Haza' hívének
Oszlopot, pedig övének'
Soha sem leszsz halál 's idő miatt sérelme.

A' kaján írigység ő rá sziszegni nem mer,
'S azon ritka szerentsével
Tsak ő bírhat, hogy békével
'S írigység nélkül is lehessen egy nagy ember!

De a' ki oszlopot falak' omladékira
Épít, híjába kívánnya,
Hogy vérbe borúltt márvánnya
Nevét át ereszsze késő maradékira.

Az átok, 's a' hír-név' hív társa az Írigység.
Megzendül, 's szabad rést talál
Hóltta után; 's azt a' halál
Mikorra előli, már nevét előlte rég.

Örülhet a' ki sok Nemzetet eltemete,
'S hólttakon emelt oszlopot,
Ha elhal hóhértől lopott
Híre még élttétébe, 's nem leszsz emlékezete!

A' mivel drágább a' szív' érzése a' kőnél,
Annál tartóbb 's nemesebb
Oszlopa, akár a' legszebb
Márványnál, mert él az, 's vénebb lessz az időnél!
Ez a' te Oszlopod, ez a' Kegyelmes Hertzeg!
Megraktad Hazánk' ölébe
Azt minden Magyar' szívébe,
'S élni fogsz ott míg a' Magyar' pulzusa pertzeg!
Látom, a' köz elmék soha meg nem foghatják,
Hogy azok, kik minden karnak,
Nemnek tetszeni akarnak,
'S nyájasak, a' Hazát is megszabadíthatják.
Az a' nagy előttök, kinek tsak híret hallják,
Vagy a' nép közt ritkán forog,
Mord, komor,'s mindenkor morog;
'S a' napot, mert mindennapos, kitsinynek valják.
Nagy vagy te, Kegyelmes Herczeg, mert nékem az nagy,
A' ki a' Hazát izzadva,
Fiai szívét játszadva
Nyeri meg! a' vagy, mert - nem is tudod hogy nagy vagy.
Tsekélyebb vagyok én, mint hogy azzal kérkedjem,
Hogy terjed általam neved,
Versem tehát balúl ne vedd,
Mert nagyobb is vagyok, hogy másnak hízelkedjem.
'S ha tán verseimért megszólna is valaki,
Ezen szókat kapná tőlem
Feleletül, hogy belőlem
Őket a' legmélyebb tisztelet fatsarta ki!

AZ Ó ÉS ÚJ POÉTÁK.

Virgil rég aranyat 's gyöngyöt szemelgetett
Az Ennius' szemetjéből;
Graecia 's Róma' gyöngyéből
A' mái Poéták szedik - a' szemetet.

KLOE.

Kloém' ortzájára, ha tsókjait kérem
Rózsákat rak a' szemérem;
Ha sóhajtásai utánnam repülnek
Képin Liliomok ülnek.

PANASZ.

G**a

En recevant l'existence
Que le ciel nous daigne offrir;
Nous recevons la sentence
Qui nous condamne a' souffrir.
J. B. Rousseau.

Nékem már unalom élni,
És nem élni kitsinység;
Mivel az egész életem
Látom tsak tsupa inség.

Talán azért az egy vagy két
Rózsáért kínlódjak itt,
Mellyet az ember milliom
Tövissek között szakít?

Már ifjonta tapasztalom,
Hogy annyit tészem élni,
Mint a' kétes jövődőtől
Vagy reménylni, vagy félni.

Mert a' jelenvalót mindig
Elálmodjuk, 's a' nélkül
Hogy éltük volna, többnyire
Az a' múltt időbe dül.

Az ember tsak a' szerentse'
Laptája mind untalan;
'S tsak a' böl dog, ki nem érzi
Azt, hogy ő böl dogtalan!

Az élet, ámbár ketsegtet
Minket szemfogó fénnye,
Tsak tsalfa öröm' 's valódi
Gyötrelmek' szövevénye.

De az álnok sorstól bérlett
Spionnak, a' Reménynek
Van gondja rá, hogy a' sorsot
Ne vádoljuk keménynek;

Ez lihegő ajkainknak
Híves forrást mutogat,
'S töviseken, árkokon át
Eme' felé tsalogat,

'S ha sokára ellankadva
A' forráshoz elérünk,
Hév szomjunk' elóltására
Egy két tsepp leszz a' bérünk!

Mutogat két öröm-forrást
A' nyomorúltt világnak
A' sors, 's közzülök egygyikét
Nevezi - barátságna.

Az az két egyformán érző
Szívet igájába fog;
De e' forrás tán több roszzat,
Mint a' mennyi jót buzog!

Mert ha a' barátok közzül
Egygyiket ostorozza,
A' másikat a' szeretet
Mindjárt kétségbe hozza.

'S a' ki eddig magánosan
Szenyvedett tsak magáért,
Szenyved már most barátságból
- Magáért, 's barátjáért.

A' második öröm-forrás
Két külömböző Nemnek
Öszve-érzése, 's e' forrást
Nevezi - szerelemnek.

De ez is szintúgy magából
Kiereszt kettős eret,
Úgy hogy többször bóldogtalan,
Mint bóldog a' ki szeret!

Egyből a' féltés tsergedez,
És az állhatatlanság,
'S a' ki emez érre talál,
Kész a' bóldogtalanság!

A' ki talán történetből
A' másik érre akad
Annak - de ez ritka feniksz! -
Egy kis öröm is fakad.

Ah próbáltam én mind a' két
Forrásból meríteni,
'S bár tsak azt hogy merítettem
Tudnám elfelejteni!

Úgy tán még vissza forrnának
Vérző szívem sebei,
'S nem folynának így a' vissza
Emlékezés' könnyei!!

VÍGASZTALÁS.

J**

-- Vina liques, et spatio brevi
Spem longam reseces, dum loquimar, fugerit invida
Aetas; carpe diem, quam minimum credula postero.

Hor.

Pajtás! bújdosik a' pohár,
A' jó kedv is ő vele jár,
Húzd ki ne menjen kárba!

Nyomtassuk le bokros bünkat,
Mártogatván bajuszunkat
Jó Tokaji nectárba!

Tudod, hogy a' fátum ravasz,
'S tsak egyszer nyílik a' tavasz
Ködlepte életünkbe;

Ne éljük azt tsak álmokkal
'S hasztalan kívánságokkal
Terhes képzeletünkbe.

Ha tsókolni akar lyánkád,
Ne kapd el előlle a' szád',
Félvén hogy az Júdás tsók;

Hidd el, hogy a' lányok közt is
Hellyel helyel, ha szinte kis
Számmal, találatnak jók.

Ők eszed' bár elrabolják,
De búdat is letsókolják,
'S ha még is maradt tsorba,

Ha még is érzel bajokat,
Tehát fullasztgasd azokat
A' bánat-ölő borba!

Segít a' test' fájdalmain,
'S a' tagok' lankadásain
A' Patika, a' Doctor,

'S a' Fúvek' sok milliomja;
De a' bút más el nem nyomja,
Tsak a' szerelem 's a' - bor;

Nékem is, hogy ne szokjon rám
A' bú, úgy használ a' Cúrám,
Ha ez a' praescriptio;

Végy a' tsókból vagy négy quintet,
A' borból hozzá egy pintet,
Vagy kettőt ha igen jó.

Ha még ezekhez azt látom,
Hogy itt vígad egy barátom,
‘S kezébe kantsót forgat;

Más a’ szoba’ szegletébe
Kedves lyánykája’ szemébe
Szerelmesen húnyorgat,

Akkor nem is jut eszembe,
Hogy más nap a’ czinterembe
Visznek ki tán engemet!

Hogy minden a’ halál foglya
‘S tán már nékem is huhogja
A’ gyász kuvik végemet!

Mit is ölném panaszokkal
‘S be nem telhető álmokkal
A’ használható valót?

Többé már én úgy sem érem
‘S mert nem lehet, nem is kérem
Viszsa a’ jelenvalót.

Haszontalan mért búsúlnék,
És magamba dúlnék fúlnék,
Hogy hozzám a’ sors kemény?

Hisz’ visel más is keresztet,
Azért mindent el nem vesztett
‘S táplálja még a’ remény,

De ha a’ vénség sajtolna,
‘S a’ nélkül, hogy ittam volna
Minden léptemen húlnék

Még is a’ míg vígadhatnék,
Tsókolhatnék, és ihatnék,
Soha én nem búsúlnék!

EGY BARÁTOM RÓZSIJÁRA.

Nem szebb a’ rózsa Rózsínál,
Midőn Zefir levelin hál,
‘S keblit harmat fereszti;

Szégyenülve üli ágát,
‘S szemérmes pirosságát
Rózszi mellett elveszti,

Rózsiból szép rózsa lenne,
Ha egy akadályt nem tenne,
- Te legjobban tudhatod -

Védetlenek kellemei,
Nintsenek hív tövissei,
‘S őt - könnyen szakaszthatod!

JURÁTUS DALL.

E’ nyomorútt világba néhány napot számlálunk,
Mellyet a’ vígasságra ‘s barátságra használunk;
Még hát lehet kezünkbe teli kantsó forogjon,
Ölünkbe barna szemű leányka mosolyogjon!

A’ vígság, a’ szerelem ‘s az áldott szálló’ nedve,
Ezek, mellyektől megjő a’ bús Jurátus’ kedve;
Ha vígadhat, ha kantsó ‘s szép Lyánkák közt henyélhet,
Tsupán tsak ez az a’ jó levegő, mellybe élhet.

Míg a’ Marqueurt bankóval ‘s bottal fenyegethetem,
Addig ugyan ő kemét nem sokat hevertetem,
Egymás után kerül a’ Punts, Kávé, Csokoládé,
‘S ezt kiáltom: így él a’ Juratus földi ládd e’!

Hadd pereljen akárki, fejem’ rajta nem töröm,
Nekem tsak a’ kantsóval leszs a’ míg élek pöröm;
Ha convincál, lehajtom a’ fejem’ az asztalra,
‘S majd új processust kezdek vele más nap hajnalra.

Maradhat a’ porlepte Verbötzi asztalomon,
Ha Mádi vagy Tokaji kortsolyázhat torkomon;
Ha kedves Erzsím’ nyájas képit tsókolgathatom,
Soha a’ Corpus Juris’ levelit nem forgatom!

Ha terminus’ végével hektikás az erszényem,
- A’ mi Pesten nem újság - megmarad még is fényem;
Tudván, a’ kávéházba az ember mért nem fizet,
Parantsolok pípámba tüzet, ‘s - egy pohár vizet.

Ha nints pénzem, gyakran rám érik az okoskodás,
Mert nagy Uraknak való ám a’ bolondoskodás,
Leülök egy asztalnál ‘s felveszek egygyet a’ sok
Hazugságokkal spékelt újság’ közzül ‘s olvasok.

Vígan Pajtás ne búsúlj, gyere mind ülünk sorba,
Ha bús vagy, a’ vígságot vedd be jó Magyar borba!
Kár az időt ifjonta híjjába vesztegetni,
Hadd legyen vénségünkbe egygyütt mit emlegetni!

**A' Lyányka' El - ne - felejtse,
KEDVESÉNEK ELTÁVOZTTAKOR.**

Üt az érzéketlen óra mert nem sejt,
Hogy ütése lyánkád' a' kétségbe ejti;
Ah hervadni fog ő míg elhal, rejtsd hát rejtsd
Öt szívedbe; el ne felejtse!
El ne felejtse!

Fogd e' virágotskát, sokat jelent neve;
Ah ne hervaszsa azt soha az Ég' heve!
Te is levelkét' soha széllyel ne fejtsd;
Rólla lyánkád' el ne felejtse!
El ne felejtse!

Színe a' reménnyé, ha hát a' szerentse
Üldöz, hogy ő el nem hagyott azt jelentse;
Ha nevet rád, kérjen, hogy lyánkád' ki ne ejtsd
Szívedből, 's őt el ne felejtse!
El ne felejtse!

Ha a' hízelkedés tömjéne bájodnak,
Intőleg reszketnek majd kis virágodnak
Levelkéi; akkor benne epedőd' sejtsd,
Rezzenj meg, 's őt el ne felejtse!
El ne felejtse!!!

AZ ÁLDOTT FÖLD.

Egy híres Útazó' könyvét hogy forgattam,
A' többek közt benne egy helyre akadtam,
- 'S hogy nem tsal, kész vagyok érte kezes lenni,
Bár meszsiről jötnék szabad fillenteni -
Ebbe azt beszéli, hogy a' Szeretsenek
Közzé, bár melly mérges ebeket vigyenek,
Elvesztik dühöket, hamar eltúnyúlnak,
És az ugatásból egész' kitanúlnak.
Ha a' bő beszédről úgy tudnak ott tenni,
Sok Aszszonyt, sok Íróta oda kén küldeni.

GONDOLATOK AZ ÉLETRŐL.

Az élet egy kőszirtos folyón való tsónakázás, mellyen tsónakunkat a' viszsás szél gyakran
meg rongálja. Egy jóltévő hab ki veti azt a' tisztásra, 's mi azt véljük, hogy az - örvény.

Az élet rendszerént abba telik el, hogy azon gondolkozunk, mint kellessen élni.

Az élet egy álom, mellybe ki Úrnak, ki szólgának, ki gazdagnak, ki szegénynek álmodja magát. Némellyeket szorongató álmok vesznek körül, másokat édesek ketsegtetnek; de mindegygyik valóságnak álmodja álmát. A' halál fel ébreszti őket, 's akkor látják hogy - álmodtak.

A' VÉGSŐ LE MONDÁS.

Pesti

Eb leszsz többé a' Leányok,
Az Aszszonyok' bolondja;
Ebnek leszsz többé reájok
Mástól kiválva, gondja!

Mit, hogy én lántzot hordozzak?
Nem ettem bolond gombát!
Esmerem én a' Lyánt, hisz' vak,
Ki a' szitán át nem lát!

De már szentül fel fogadtam,
Hogy maga Vénus sem kén;
A' Leánynak már miattam
Fű nyóhet a' kűszöbén.

Mit? talán egy lagírzott
Bőr alá nőtt tejes vér,
Vagy két egymásra bóltozott
Mejj, vagy egynehány kék ér;

Vagy talán a' szívig néző
Szem forralná véretem,
'S lántzra vetne egy ígéző
Tekíntet is engemet?

Nem! - eszemre hozott' Su' si,
A' ki addig tsábított,
Míg végre philosophusi
Sphaerából ki rándított.

Eszemre hozott már Julis,
A' ki úgy eltemetett,
Hogy hajnalom ha pirúl is
Néha, rám tsak bús fényt vet.

Teréz is eszemre hozott,
A' ki egykor tárgyának
Engem választott átkozott
Coquetteriájának.

A' leányt játékból szülte
A' természet úgy látszik,
Ő is hát a' mi körülte
Van, mindennel tsak játszik.

Ah játszodna akár mivel,
- Egyébb dolga úgy sintsen -
Tsak ne az olyan rab szívvel
Kit hordoz a' bilintsen!

De velem nem játszodtok már
Ti szív' szép tsábítói:
Szívemnek - megrepedjen bár -
Nem lesztek már kínzóí!

Ti öröm' 's bú' kút-fejei,
Ti Aszszonyok 's leányok,
Ti szerelem' érzései,
Néktek már fittyet hányok!

Többé lyánkák, meghidjétek,
Eszem' rátok nem bízom;
'S mint sem hogy ti elvegyétek
Inkább magam megiszom!

EGY LYÁNYKÁHOZ.

Hölti után.

*T**a.*

Lyánka! utazzál békével
A' Szerelem' ösvényén,
Egyszer únt élted' végével,
Majd ott fekszel a' hol én!

Angyal! élj bóldog életet,
Légyen szíved jutalma
Mindég a' tiszta Szeretet,
Kit te szeretsz bóldog a'!

Lám én magam' ki szenyvedtem,
'S életem' el végzettem,
A' Szerelmet éneklettem,
De áh, nem szerettettem!

Cs. K.

KÍVÁNSÁG R**HOZ.

Hölti után.

*T**a.*

E' világnak kintseit
Nem kívánom,
Légyen másnak híre itt
Azt sem bánom;
Jó szívet, 's tsendességet
Hagygy remélni,
Egygyet még - R**a téged',
'S véled élni!

Cs. K.

SÍR-VERS.

*T**a.*

E' gyászos helylyen szenyvedtem
Egyszer én igen sokat,
Itt sírtam, itten érzettem,
A' legnagyobb kínokat;
Látta az Ég gyötrelmemet,
És végre jól tett velem,
Magához vette Lelkemet,
Ah Szerelem, Szerelem!!
Nyugszom már, 's minden fájdalom'
E' setét bólt borítja,
Többé édes nyugodalmam'
Semmi sem háborítja!
Ha erre bojongsz Édesem,
Szánny meg, 's húllas könnyeket,
Én Lélekbe majd itt lesem,
'S meg hálálom ezeket;
Nézd, a' fáknak is ágai
Síromra rá borúlnak,
Amott a' patak' habjai
Hald tsak mi búsán húlnak!

Cs. K.

MEG-BÉKÉLLÉS.

*T**a.*

Mi? hát azért neheztel rám
Az én tiszta szívű R**ám,
Hogy Náni meg tsókolt vólt?
És tám alávalóságra,
A' vagy rút fajtalanságra
Véli hogy szívem hajolt?

Épen nem; - de tsak potomba
Kérek tőle, 's hát azomba
Véletlen nyújtja száját; -
Engem ugyan semmi Dáma
Nem tsókol, sem viszont szám a'
Piperézett ortzáját:

De egy ártatlan Lyánykának,
És az ő édes tsókjának
Mindég adok érdemet;
'S ha R**a irigyli neki;
Boszszúját rajtam töltsse ki,
'S tsókoljon meg engemet.

Cs. K.

EMLÉKEZTETŐ.

*T**a.*

*Egy Ne-felejts koszorútska mellett,
a' tzedula' egygyik óldalán.*

Bízom rátok,
Ti hozzátok
Eszébe személylyemet,
Ha el felejt engemet,
O virágok!
O virágok!!

A' másikon.

És ellemben,
Hív keblemben
Fog örökkéig itt ni
Egy Nefelejts virítani,
A' mellyet te
Óltottál be.

Cs. K.

A' SZELLŐHÖZ.

*P*t.*

Honnét jössz ó! édes Szellő?

Úgyé hogy a' már zöldellő

Hegy-alylyai bértzektől;

Esmerlek, - szelíd menésed,

És illatos lehellésed

Külömböztet ezrektől;

Álj meg - álj meg, a' temérdek

Közzül én tsak egygyet kérdek:

Mond meg R**a bóldog é?

Cs. K.

ÁLOM.

*P*t.*

Azt álmodtam hogy veled vóltam,

És hozzád édesen szólltam,

Te pedig reám tekintettél

Meg vetve, és el siettél;

Utánad néztem könnyes szemmel,

Ah! miért bánasz így szívemmel?

Így kezdém magamat kérdeni,

De nem tudtam okát lelteni.

Meg álltam mint a' le kötözött,

Kéttségbe-esések között,

'S érzésim fel rajzottak bennem;

Istenem hová kell lennem!

Én, a' kiért tsak élni szerettem

Attól hát már meg vettettem?

Így szólltam, 's szívem el fogódott,

Kerestem meg halni módot;

De a' mint helyemről el mentem,

El bádjadva fel rettentem.

Ládd R**a még a' setét ködök

Közt is véled tépelődök,

Hát ha a' nappalt is kérdeznéd,

Hűségem' akkor éreznéd!

Mert kívüled, úgy tapasztalom

Életem tsupa unalom. -

Úgy van, - szívednél az emberek

Közt én jobbat nem esmerék!

Cs. K.

VÉG-BÚTSÚ T**TÓL.

*P * t.*

Magos bértzek!
Ti sok értzek'
Nemeivel bőv hegyek,
Szép szőlőkkel elegyek!

Kedves Ferdő,
Kies erdő,²
Hol olly gyakran mulattam,
Hol sorsomat sirattam!

Szép rét-tájok,
Völgy, 's lapájok,
Te szívem szerette helyly,
'S azt át futó kis tsermelyly!

És végre, ti
Jó baráti
Szívemnek! nem - nem láttok
Többé; - Isten hozzátok!

El hagylak már,
Itt a' határ; -
Áldásom száljon rátok!
Isten - Isten hozzátok!!

Bús lantom ha
Néha néha
Részvételteket kérte,
Engedjete meg érte;

'S te Angyalom!
- Ki nem állom -
Botsáss meg ha vétettem,
Ah én - én tsak szerettem!

*Cs. K.*³

² Értem itt T**a kis erdejét, melly mellett hogy egy ferdő is vagyon tudják azok, a' kik azon a' környéken jártasok.
Cs. K.

³ Reménylem kedvesen fogják Olvasóim tőlem venni, hogy szerette barátomnak kérésemre kiadott némelly darabjait közlöm.
F. A.

**FANNI
VAGY A'
SZERENTSÉTTLEN SZERELEM**

FANNIM' SÍRHALMA.

Dans cet état il ne me reste,
Qu'un assemblage vain de sentimens confus;
Un présent douloureux, un avenir funeste,
Et l'affreux souvenir d'un bonheur, qui n'est plus.
Voltaire.

Oda Fannim! a' búmra siket
Sír elnyelte; 's ő elenyészett!
Ó sirassátok ti, a' kiket
Érzeni formált a' természet!

Elölted őt' halál! 's mord kényed
Szívemre öldökölve hatott;
Ah hajthatatlan vas-törvényed
Egyszer nem mosolyoghatott?

A' gazda természet ő benne
Pazérolt, talán hogy mutassa
Hatalmát, 's egy remekje lenne,
A' kibe magát tsudáltassa.

Mint a' villám azért lett ő tán,
Hogy elötúnttébe fényt adjon;
S földünkön, rövid fénnye után
Még nagyobb setétséget hadjon!

Magam ülök itt fájdalommal
Sirjánál! igyekszem szívemet
Meg békéltetni bús sorsommal,
'S ő nem ért miattam engemet!

Képzetemmel édesebbeknek
Festem hajdani vig napjaim',
'S magam teszem nehezebbeknek
Ekként jelenvaló kínjaim'!

Álmaim édesen ringattak,
Eddig a' való 's nem a' között,
De a' kárpitok felvonattak -
'S sorsom idegen színt öltözött!

A' nap ha elbukkan, 's megszűnik
Földünkel jól tenni fénnyével:
Mindennek árnyéka eltűnik
'S öszv' olvad a' setét estvével;

Örömem' napja alig ment el,
 'S egem elborúlt minden felől,
Leg édesbb álmom így reppent el
 A' szomorú valóság elől!

Édes álmaim mért tűntetek
 Töllem el? hisz' éltem' folytába
Egy kis mézet tsak ti tettetek
 A' Való' öröm-poharába!

Bóldog a' ki át álmodhatja
 Reménytől ringatott lételét!
A' sors álmokba osztogatja
 Ki úgy is örömeink' felét!

Ó ha az idő' futásának
 Panaszim gántsot vethetnének!
Ha éltem' rövid tavaszának
 Napjai vissza jöhetnek!

Ó ha hamudzó tagjaiba
 Fannimnak életet önthetnék!
'S szerelmén kívül karjaiba
 Mindent, mindent elfelejthetnék!

A' jövendő' pajkos szemébe
 Rám biztatgatva mosolyogna;
'S tiszta örömünk' ellenébe
 Még az írigység sem suttogna.

De ah az öröm' víg napjai
 Hamar elfolynak é világba,
'S mint a' sebes patak' habjai
 Tolódnak a' mulandóságba!

Az uzsorás sors, tapasztaljuk,
 Nyújtja, hogy elvegye kintseit;
S mi bábjai duplán lakoljuk
 Tsak kéztől adott örömeit!

Tsak azért hinti meg fényével
 Szemfénytvesztve setét útunkat,
Hogy inkább lássuk eltünttével
 Önnön bóldogtalanságunkat.

Ah hajdani állapotomba,
 Míg örömeit nem kóstoltam,
Ártatlan tudatlanságomba
 Egek be bóldog, bóldog voltam!

Mig szivem nem örült senkibe,
 Míg elég vólt maga magának,
'S tsak abba tölt kedve, a' mibe
 A' természetnek, az Annyának;

A' míg minden sóhajtásokat
Kínos lehelleteknek véltem,
Minden szerelmes sírásokat
Fájdalmas könnyeknek ítéltem;
'S nem tudtam, hogy van édesebb bú
Mint akármelly öröm' özönnye,
Nem tsak a' sír a' ki szomorú,
Hogy van az örömnek is könnye;
Soha epedve nem vetettem
A' hóldas estvére szememet;
Fénnyénel könnyet nem ejtettem,
Sóhajtás nem költé mejjemet!
Játszó éltem úgy libegett el
Gyermekségem' jámbor napjain,
Mint a' tsónak a' semmi széllel
Nem vesződő patak' habjain.
Nem küldé ekkor visszás-szelet
Vitorlámra még a' természet;
Tsak nékem pirúlt a' napkelet!
Tsak nékem pirúlt az enyészet!
Most már - a' természetbe nékem
Kedves Fannim' elhúnyásával
Nem mosolyog egyéb vidékem,
'S az is a' bú' mosolygásával,
Tsak az, hol magános sírhalma
Terepély hársfák' árnyékába
Nyugoszik; ott szívem fajdalma
Szentebb, ott sírhat is magába;
A' Patak, melly kis követseken
Szürdeli át kristály vizeit;
A' hajnal, melly a' hólta réteken
Hinti el élesztő gyöngyeit;
A' tavasszal füvedző mező,
És az öltözködő természet,
Nékem mind tsak lyánkám' könnyező
Komor gyászszal bevontt tárgyá lett!
Hijjába kínál már ez élet
Örömmel, mert a' mi érettem
Teremtetett, már rég' földé' lett;
Őt' 's az örömet eltemettem!
Tsak az a' remény táplálgat még:
A' míg hamvam a' földbe senyved;
Hogy meg szánván sorsunkat az Ég,
Bennünket majd egy hantotska fed!

Tsupán ez egy remény-súgár hat
Szívemig, ha sorsát átkozza;
'S mint a' hervadó fűszálakat
A' harmat új életre hozza.
Úgy éleszti ez panaszokkal
'S búkkal sinlődő szívemet,
'S élesztő vigasztalásokkal
Lotsolgatja ájúltt lelkemet!
Egek, ne hadjatok hijjába
Tsak egyszer, tsak most sopánkodnom!
'S Fannim' édes szomszédságába
Hadjatok, hadjatok nyugodnom!!

A' REGGEL.

Serdül a' hajnal, 's az égnek
Kárpitján sütöbben égnek
Az új nap' sugárai!

Engem hangos concertjekkel
Hajnal előtt tsevegtek fel
A' vidék' szárnyasai;

A' reggelis költésemre
Ablakomon a' képemre
Egy sugárkát bevetett;

Elmegyek nálla újúlni,
Elmegyek nálla bámúlni
Az újjúlt természetet!

Mi szent szédelgés emeli
Mejjem? mi pihegi teli
Azt é nyájas reggelen?

Tán Fannim' lelke könyörül
Rajtam, tán ő lebeg körül,
Láttatlan ő van jelen?

Meg eléglette hamvának
Szenteltt könnyeit rabjának,
'S magához hivogatja?

Úgy van! - Te áldott tünemény,
Te nyugtatsz meg, ha a' remény
Szívemet tsalogatja!

Mert könnyebben szenyvedhetek,
Ha hozzád felepedhetek,
Ha hozzád sírhatok fel;

E' szép reggel ís magammal
'S éltém' rágó fájdalmommal
Mebékélve küldesz el!

Szent reggel! ah apolgassad
Te is, ha elfogy, sirassad
Rozsátlan életemet!

Hints reám akkor balzsamot;
Midőn egy sírhalom amott
A' hársfáknál eltemet!!

**ERZSI
VAGY A'
SZERENTSÉS SZERELEM.**

A' KÖLTSÖNÖS VALLÁSTÉTEL.

Il faut aimer, c'est ce qui nous soutient:
Sans rien aimer il est triste d'être homme.
Voltaire.

Tsapodárann űlt a' minap
A' lyánkám az ölembe,
'S epedő szemmel keresett
Szerelmet a' szemembe;

Akkor tsók között kérdém tőlle
Ah Erzsuskám szeretsz e' ?
Hát, így felel, lelkem erről
Még is kételkedhetsz é?

Majd a' szerelem' szép tüze
Ortáját elborítván,
'S kezem' dobogó szívéhez
Méltósággal szorítván:

Inkább szeretlek mint a' hóld
A' felhőtlen estvéket;
Inkább mint a' kis munkás méh
A' virágos vidéket:

Inkább, így szóll, mint a' Zefír
A' nyíló virágokat,
Inkább mint a' nap kedvelli
A' tiszta patakokat;

Inkább mint megszokott árkát
Az ártatlan folyamat:
Inkább szeretlek Angyalom,
Ah inkább mint - magamat!

Ó Erzsím, ezt sírtam-viszsza,
Mert nem tudtam szóllani,
Ó Erzsím, ha nagyot akarsz,
Igen nagyot mondani,

'S hogy ha nagyhoz hasonlítod
Szerelmed' és hívséged',
Mond, 's sokat mondtál, hogy engem'
Ugy szeretsz, mint - én téged'!

A' ZÁLOGOSDI.

Minap egy kis társaságba
Zálogosdit játszottunk;
A' mint a' javara' értünk
'S zálogokat váltottunk,
Nekem kútba esnem kellett;
Én is nem vonogattam
Magam, hanem szegény fejem'
Erzsimmel kihúztam.
Kivont! - de bár megmentett is,
'S a' kútba el nem ültem,
Édes tsókja' tengerében
Egészszen elmerültem!

KETTŐS DALL.

Én.

Ah kegyetlen! illy végetlen
Érzéketlen
Marad híved eránt szíved?
Halld panaszom! lásd mint alszom;
'S a' bú mint nyom!
Még is nem szánsz, velem így bánasz?
Tsak a' remény még az a' fény,
Mellyről kemény
Sorsomra egy sűgárka megy!

Erzsi.

Végre nyertél, 's lántzra vertél!
Tsak néked él
Szivem! 's mig ver, mást nem esmer!
Itt a' határ! sok kínod már
Jutalmat vár.
Meggyőzőm vagy, tsak el ne hagy!

Ketten.

Ah szerelem, maradj velem!
Benned lelem
Kedvesemet, mindenemet!

A' KETTŐS TAVASZ.

Örül é már a' patsirta
A' lágyabb levegőbe?
Mert ha örül, tavasz nyílik
Már a' völgybe 's mezőbe!
Mosolyog e' már Erzsuskám
Epedve a' szemembe?
Ha mosolyog, tavasz nyílik,
Örök tavasz szívembe!

EPEDES ANÁKREONI DALL.

Hová, hová, kis útas
Habotska? merre görgesz?
Ha rendes útag' el nem
Hagyod, te a' kis Erzsím'
Kertjén alól libegsz el.
Ha észre vészed őt' ott,
Köszönsd nevemmel; és mond
Azt néki, hogy azólta,
Miólta én az Érnél
Reája váraoztam,
El útam őt', ha jó e'
Tsak illy hijába lesni,
Hisz a' falú leánya
Már mind ki jött a' sárga
Selyem gyapú libákkal
És sziszegő anyokkal;
'S ő még se jött el hozzám!
Súgd néki azt habotskám
Súgd a' fülébe - mert ő
Nem tudja még talán azt -
Hogy tölle már az, a' ki
Tsak értte él e' földön
Tsókot szeretne kapni.

**LAURA
VAGY A'
MEGVETTETETT SZERELEM**

A' TEKINTET.

Szivem' szerelem telte el,
 'S ortzáim' könny fereszti;
Semmi kínos gyötrelemmel
 Töltt mejjem' nem éleszti.

Örömem' ege el borúlt,
 A' bú rágja szívemet,
'S a' tűz melly beléje szorúlt
 Nem sokára el temet!

Nem emészt egyéb fájdalom,
 - Pedig kín az életem! -
Tsak az, hogy meg vet Angyalom,
 És hogy nem szerettetem.

Az öröm közt, illy ínségbe
 Most hogy ha választhatnék
Azt kérném, hogy tsendességbe,
 'S tsak magamba sírhatnék!

Lyánkám! ki a' természetet
 Mosolyogni készteted,
S rabjaidba új életet
 Önthet egy tekinteted,

Mellyet rájok ha reménnyel
 Gyengén bíztatgatva vetsz,
Körülttök egy nyájas fénnel
 Szótt világot teremthetsz;

Vess rám egy olly pillantatot,
 A' millyet, midőn lettél
'S magad' érzése meg hatott
 Ez Egészre vetettél.

Ezt mondván a' természetnek
 Tisztelj Aszszonyod vagyok!
'S bájján egy illy tekintetnek
 Az étellel fel hagyok!

ARIA.

*P**gy.*

Végső lehellete hív számnak

Lásd haldokló lelkemet!

Menj 's vidd Laurámnak

Vég köszönetemet.

Mond: hogy nem élek; 's jobb határon

Jobb örömet kóstoltam;

Itt - mint a' kopáron

A' virág, el hóltam.

Mond; hogy végső tsep vérem' fagytán,

Az élet' 's halál' közén,

Ah könnyezetlen tán

Nem hágy, ezt hergém én!

'S a' halál már tsak hívségemmel

Küszdvén, nem az étellel,

Lelkem szerelmemmel

Nevén lebegett el!

Kérd, hogy sírjon, 's bár egy könnytsepbbe

Adja meg kis jutalmam',

'S fizesse meg ebbe

Sok ki állt fájdalمام'!

Ha nem sír, jer 's kóldulj a' berek'

Vadjaitól könyeket;

Töllem az emberek

Lám szánják ezeket!

DALL.

Hervadok, 's nem szán kedvesem,

Hogy értte kétségbe esem.

Egek, mért nem felejthetnek,

A' kik illy balúl szeretnek!

A' kert' halvány liliomja

Húllatja már leveleit;

A' bú szívem' ha el nyomja,

Igy végzi majd szerelmeit.

Úgy fonnyasztanak el kínjaim,

Úgy húlnak el virágjaim,

Mint zúgván az Ősz' mord szele,

El húl a' fának levele!

Ah jobb, mint ekként szeretni,
Égő szívem' el temetni!
Úgy Laurámmal, ki most megvet
Halálom tán megbékéltet.

Most más ölébe szemlélem,
'S ő kínjaim' tsak neveti!
Ám bánjon így a' sors vélem'
Ha őt' más mint én szereti.

Ha sorsom az, hogy el haljak,
Legyen! - de bár melly kint valjak'
Gyílkosom, a' hív szerelem
Hóltomig lakja kebelem!

'S ha elmegy vég lehelletem,
Szerelmem' mellém temetem,
Hadd lássák ez el öltt szíven,
Mit térszen szeretni híven.

Ő pedig a' mit magamnak
Nem ád, meg adja hamvamnak;
S majd ha meg tsalja bálvánnya,
Rózsával sírom' be hánya!

ARIA.

*G**a.*

LAVOTTA EGY MAGYARJÁRA.

Ez hát a' jutalom, ez, állandó hívségemért,
Hogy megvess, 's hidegséggel fizess szeretetemért?
Ah é szív tsak néked él!

Kínjai közt tsak az egy reménységen éldegél!

Ne igyekezz arany fonalát el szakítani
Mellyet ő nyújt, 's éltem' így a' sírba taszítani;
Hisz' dupla halál élni,
Élni, szeretni, szeretni mint én - 's nem remélni!

A' kétségb'esés szívemnek mindég mutogatja
A' kínok közt a' rést, a' sírt, 's felé tsalogatja;
Én néki nem engedek,
Mert édesebb így szenyvednem, mert - értted szenyvedek!

Ti sűrű sóhajtásaim, 's szemem' hév könnyei,
Ti a' szívem' fojtogató kin' szüleményei!
Bírtok őt' ne másra,
Tsak egy könnyre, tsak egy szánakozó sóhajtásra!

Panaszolja meg néki rettentő kínomat,
Melly éltem' tavaszán fel nyitotta már síromat!
Mondjátok, hogy engemet
A' szerelem, melly eddig éltetett - már eltemet!
Mondjátok! - ah de ne vádoljátok őt' okának
Megvettetett szívem' illy hallatlan fájdmának!
Ah tsak arra kérjétek,
Hogy engedjen meg búmnak, mert - szeretni nem vétek!

A' SZERETŐK.

Néktek szerentsés szeretők (így tetszett a' Végzésnek!)
Hogy boldogok ne légyetek,
'S búba is legyen részetek,
Jutott az álhatatlanság, 's vad tüze a' féltésnek!
Velünk szerentsélenekkel, hogy el ne öljön kemény
Sorsunk, hogy töllünk egészszen
Az öröm el ne enyészsen,
Játszik, 's mélán apolgatja egy hív dajka - a' remény!

A' HAJNALHOZ.

- - Nec mens mihi, nec color
Certa sede manet: humor et in genas
Furtim labitur, arguens
Quam lentis penitus macerer ignibus.
Hor.

Ne serdüljete reggelre
Olly gyorsan ti a' hajnalnak
Súgári! ah már reggelre
E' virágotskák el halnak!
Láttam két szekfüvet tegnap
Kelyhek' öszve miként tolták,
'S hervasztván őket a' hév nap'
Kínnokba egymást tsókolták.
Ah engem is a' szerelem
Így hervaszt, 's ekként lankadok;
Sem nappalom, sem éjjelem',
Tsak új új búra virradok!

Titeket kis székfű, zsálya
Élesztget az ég' harmatja,
De ortzám' rontsoltt rózsája
Már levélkéit húllatja:
Néktek életet párádzó
Napokat nyújt a' kikelet;
A' sors rá mérte tsirádzó
Éltemre az örök telet!
Más sír hogy terhes gallyája
A' tengeren el süllyedett,
'S Panaszszall van teli szája,
Hogy így még gazdagabb nem lett;
Másnak bú ült ortzájára
'S tüdeji mérget fúvallnak,
Hogy nem juthatott póltzára
Egy nagy 's kövér hívatálnak;
Bóldogok! - ah nem érzettek
Ezek szerelem-kínokat;
Tsak azok a' kík szerettek
Veszthetnek egyszerre sokat.
Nékem oda már nyugalmam,
'S reményem' tsak abba vetem,
Hogy velem szörnyű fájdalmam'
Nem sokára el temetem!
Várnak már a' komor vásznak,
'S látom végem' nem halasztja
A' fátum is! 's az ákásznak
Már húl rám gyászos harasztja!

A' FÜLEMILÉHEZ.

Tsattogsz Fülemilém? vallyon
Kinek öntöd ki e' gallyon
Búdat? vagy szándékod neked
Tán a', hogy engem éneked
Szerelemre gyúllaszszon?
Ah jó madárka, miólta
Én égek, kétszer el hólt a'
Lágy tavasz a' nyár' hevétől!
Égek Laurám' tüzetől,
Ah de tsak magam égek!
Te szeretők' szeretője!
Repülj szívem' meggyőzője'
Ablakára! nyögj ablakán
Addig, míg rózsá-ajakán
Végre engemet sóhajt!

AZ ÉN SÍRHALMOM.

Berge, Thäler, Auen, ihr bleibt dieselben!
Doch dem verirrt von der Hoffnung Spur
Wird jeder Stern, zur Lamp' in Sarggewölben,
Zum Grabmahl jede Flur!

Mathisson.

Itt leheljen végsőt e' szirtnál kebelem,
Itt haljon el a' szerelem
Benne velem!

Echo véled sírok itt, a' míg bánatom'
Bús kebeledbe sírhatom,
'S mig el nem nyom!

Itt ásztassa hamvam' a' harmat, és sírom
Itt fedjen, ha élet-zsírom'
Sírba sírom!

Ha ez, a' szirtokat borzasztva hívellő,
Vagy más könnyörülő 's kellő
Esti szellő

Tsal íde Laura magános halmomra,
Itt akadsz, ha a' föld' gyomra
Fed, poromra!

Tégy követ rá, melly azt mutassa, hogy éltem:
De jobbal már kínos éltem'
Fel tseréltem!

'S az útasnak, a' kit útja majd ide vet,
Mondhassa hogy itt ért véget
Egy, mert égett?

Hogy sem az, a' ki őt a' sírba égette,
Sem más még könnyét felette
Nem ejtette!

'S ha a' jámbor majd meg lágyúl panaszomra,
Le sír, le ülvén halmomra,
Kis hantomra!

Laura! ha itt jársz tsillagos estvéken,
'S eme' Tziprus levélkéken,
'S fűvetskéken,

Egy szellő susog majd, hogy engem sírasson,
'S rád egy lassú reszketést von,
Lágy bú hasson!

EREDETI PURGOMÁK ÉS MESÉK.

SZ** P** BARÁTOMHOZ.

Mindég te vóltál fő unszolóm arra, hogy Comicumot írjak. Akár tetszenek tehát tenéked mesétskéim akár nem, magadnak köszönd. Azt baráti lágyságodba való bizodalomból reménylem, hogy kemény bírójok nem leszel 's a' gyengébbeknek Szerzőjökért megengedsz!

Egy két el találtt darabkáimért reménylem megengednek Olvasóim azoknak, a' mellyek tsak egy ifjúi pajkos ész' játékjai. A' Literatura' ezen nemébe, Nemzetem közt nem vólt kit kövessek. Azok a' szoros határok pedig, a' mellyek a' Magyar Irót mindenünnen megszorítják, nem engedik, hogy ő a' Lessing' vagy Pfeffel' nagy Lelkeiket tsak majmolhassa is! Tsak azt mondom tehát mesétskéimre: hogy a' mellyek nem tanítanak, nevetessenek!

PURGOMÁK ÉS MESÉK.

A' HIRADÁS.

Régenten, tán meg sintsz ez a' Krónikába,
Egy nagy Indus Király' széles Országába
Nem jövén még be az írás mestersége,
Sokat törte fejét azon ő Felsége:
Hogy mivel nem járt sem Hírmondó, sem Kurir,
És így nem mehetett szerte-széllyel a' hír,
Tehát, ha valamit akarna tudtára
Adni a' népének, hogy mehetne árra,
El hívatja végre Udvari bolondját,
'S annak az eszére bízza szíve' gondját,
Tudván, hogy a' gyermek, és a' bolond mondnak
Tsak igazat, 's minden szabad a' bolondnak.
Én Felségednek, szóll a' bolond, azt adom
Tanátsúl, 's hogy jól üt ki bízvást fogadom:
Hogy a' mit tudtára akar a' népének
Adni, mondja meg azt - a' feleségének.

A' VÉN TSERFA.

Egy vén tserfa' árnyékába nevedtek egy néhány apróbb tsemeték, 's mindég reszkettek, ha valamelly szélvész az agg tserfát retsegtette. Mit félték nyomorúttak, mit sajnáljátok azt a' vén fát! szóll hozzájuk egy tölgyfa, hiszem ha ki dül még bátrabban nevedkedhettek azután. Igen is felelnek a' kis tsemeték, ha dülttibe magával egygyütt minketis öszve nem zúzna!

Az a' gondolatom vólt nékem is, a' mi e' kis tsemetéknek, hallván hogy V** az a' hív jobbágy, hív Hazafi, beteg!

AZ AUTHOR.

Egy szegény Authorhoz, a' kit hasa teremtet annak, hozzá megy pityeregve a' kis fija, midőn éppen egy munkán törte a' fejét. Ehetném én Atyuskám! ezt mondja piszegve az Attyának. Irj könyvet édes fijam, felel sóhajtozva az Attya.

AZ ÖREG INVALIDUS KATONA RÉSZEGEN.

Egy bot igazgatja által lótt labomat,
Másik erőssíti roskadó koromat;
De harmadik botra is vólna szükségem,
A' melly támogatná most - hóltt részegségem.

A' SZAMÁR.

Az Ország-útja mellett legelt a' juhnyájjal egy számár; 's az örömtől magán kívül nézte mint tér ki egy négy lovas hintó borzasztó formájának. Lám magatok meg esmeritek elsőségemet, így szóll gőgösen a' kényes kantzákhoz, mivel így meg tiszteltek. Ó Barátom felel a' gyeplős, a' félelem, nem tisztelet!

Ezt lehetne súgni, sok magát el hitt Bírónak; midőn a' peres felek előtte hajlonganak!

A' SZALMA-KALAP.

Az Aszszonyok, ámbár a' hasznát ők szedték,
A' Kalapot eddig még tsak meg szenyvedték
Férjeiknél; most már mindegygyik abba jár,
Ugy hogy a' szegény férj váznak se való már!

A' KÉT KANÁRI.

Tsudálkozással szemlélte egy rigó, millyen békességesen szedegeti két kanári az által ellenbe lévő kalitkába a' közös eleséget. Tinéktek igen kell egymást szeretnetek, így szóll végtére hozzájok, hogy úgy meg egygyeztek egymással. Ó Barátom, felel az egygyik sóhajtva, éppen nem következik, hogy minden pár szeresse egymást, a' kit a' szükség arra kényszerít, hogy egy mást ne tziválja!

Ugyan sok házas pár reá esmérne é ezen kanárikba magára?

A' RÉSZEG.

Ejnye szedte vettét, nézd tsak, hogy tántorog
A' lábom, te Pista, tán a' szoba forog?
Ne engem fogj bolond, nézd tsak az asztrál
Pohár, palatzk, bor, mind mindjár a' földre hull!

A' TÚDÓSOK' HARTZA.

Két pajkos gyermek őszve vesz egy dión egymással. Sokáig próbálgatják egymás' erejét, utóljára el kezdenek egymás' szemébe köpdösni, míg az egygyik úgy teli köpi a' másiknak a' szemét, hogy azt törölgetni félre kéntelenítetik menni. Ejnye, fel kiáll egy quietáltt Májor, a' ki tanúja volt a' tsatának, ez éppen ichnográfhiája a' tudósok' hartzának!

AZ IVÓ.

Egy nagy Ivó néha a' kezébe vette
A' Mythológiát, 's gyakran kesergette
Abba Títiust 's a' Danae' Szűzeit,
Úgy hogy alig tartá meg néha könnyeit;
De végre hogy benne Tantalusra fordít,
Nem álhatja, 's néhány könnyeket ki tsordít.
Már ez iszonyúság, hangosan fel kiált,
A' mennyit Tantalus, ha az igaz, ki ált.
Szörnyűség valakit ennyire kínozni!
Ah nints nagyobb kín, mint - mindég szomjúhozni!

A' PHILOSOPHUS.

Egy philosophus ürge el megy tél' közepén a' hangyákhoz, eleséget kóldúlni. Hogy van az, hogy nyáron által semmit be nem tudtál keresni? kérdik a' hanygyák. Ó én a' nagyobb dolgok miá, erre reá nem érhettem, mert én Philosophus vagyok. Mitsoda állat az? kérdi viszont a' társaság. Ez tanítja, felel biztos nyájassággal az ürge, mint kellessen bóldogúl élni, 's könnyen meghalni. Ó ha úgy van, kiálnak a' hangyák, el élsz hát te nálunk nélkül is, ha pedig nem, könnyen meg tudsz te halni, de mi reszketünk tsak a' hoszszú téltől is!

EGY BORSZERETŐ HÍRES MUSIKUSRA.

Bachus maga torkát adta L**ának,
Apolló újjait lantoló karjának.
Amaz őt' magát, ha van mivel bővségbe,
Ezek halgatóit hozzák - részegségbe.

A' HÓLD.

Egy szegény legény gazdag feleséget vett magának. Az illy házasságba már az indító ok el hintvén az egyenetlenség' magvát, gyakran öszve kotzódtak; 's illyenkor az Aszszony a' férjének mindég szemére hányta szegénységét. Egykor egy illy zenebona' le tsillapodásával a' férjfi az ablakba megy, mellyen a' hóld tisztán bé világított. Az Aszszony a' meg békéllést keresvén hozzá megy, 's egy darabig tartó halgatása után: Angyalom! így szóll, ugyan miért olly halavány a' hóld? A' felesége' grátíjából világít Angyalom, felel sóhajtva a' férjfi.

A' FEL TSERÉLTŰ SYMPTOMÁK.

Halva feküdt Nagy Pál, 'a kilentz testvéreit
Hátra hagyta, hátra számtalan kintseit.
Hólttestét meg nézni számos nép öszve gyűlt,
Mellyet már a' kilentz testvérje körül ült,
És ha a' meg hólttat szomszéd vagy Atyafi
Dítsérte, hogy melly jó testvér vólt 's Hazafi,
Mind annyiszor, mind nagy tűzzel a' szeretett
Testre borúlt, 's rajta bújába - nevetett.
De Nagy Pál nem hólt meg, hanem tsak elájúlt,
'S hogy a' számos testvér egyszer rája borúlt,
Fel veti a' szemét, magát el rikkantja,
'S siralmas feleit egybe fel pattantja.
A' sok testvért hideg verejtek is verte,
De a' mint az eszét mindegygyik meg nyerte,
Idvezleni kezdte a' fel éledtt testvért,
De egyszersmind azzal engedelmet is kért,
Hogy el távozhasson, mert az illy szertelen
Öröm testének sok, és egésségtelen;
'S mind is haza ment, mert örömeivel nem bírt;
'S otthon örömébe mindegygyik testvér - sírt.

A' LÉTHE' VIZE.

Egy ember, a' ki Klimiussal a' föld alatt való Országokat be járta, réa akadt a' Lethe' vizére.
Ó ebből viszek magammal egy butykossal, fel kiált az utazó, hiszem erről hallottam én, hogy
a' ki ebből iszik, minden bút el felejt. Majd jól meg fizetnek nekem ezért a' házasok a' mi
földünkön!

A' FAMILIÁS.

A' Sas és a' héjja hogy versent repültek;
A' vidék' szárnyasi mind egygyüvé gyűltek,
Kiki a' mellyikhez szított azt dítsérte,
És a' győzedelmet is annak ígérte.
Egygyik már meg únván a' várást ásított,
A' másik előre már nagy száját nyitott,
Míg az a' tsattogás, a' mellyett okozott
A' két bajnok, kit kit figyelemre hozott.
Mint az üres gallyát meg kapván a' szélvész,
A' néző szem elől az egyszerre el vész;
Úgy e' hír vadászó egy pár tolvaj madár
Egyszerre majd minden felhőkön felyül jár;
'S a' mint a' felhőn át fellyebb útat metszett
Mind a' kettő, tsak két barna pontnak tettett.

A' többi madarak meszsiról követték,
 'S nézték őket addig, a' meddig nézhették;
 Tsupán az ökörszem, nagyobb lévén benne
 A' hír' szomja, mint a' mennyit teste tenne,
 Előre egy magas tserfa' gallyára ült,
 'S midőn a' Sas hozzá igen közel repült,
 Nem lévén kis teste miatt nagy kárára,
 Bátran reá ugrott terepély vállára.
 Mihelyt magán helyén meg erősíthette,
 A' két madár' hartzát titkon tsak nevette,
 'S midőn a' két fáradt bajnokból a' pára
 Tsak hogy ki nem szakadt, akkor költ szárnyára,
 E' szókat katzagván gúnyolva ezeknek;
 „Titeket tartanak olly nagy vitézeknek,
 Még is illyen hamar már el fáradtatok?
 Ímé melly kis álat tesz tsúfot rajtatok;
 Lám Sas, a' természet is engem teremte
 Királynak, 's én leszek ezután a', nem te!”⁴
 Akkor a' menyköves madár⁵ önn' érdemét
 Érezvén, meg vetve reá veti szemét:
 „Engem magam szárnya emelt fel ennyire,
 Nem támaszkodtam én senki erejire:
 Ha Királyságra fel emelkedsz is szinte,
 Tudd meg, hogy mindenkor több leszek én, mint te!”
 Ezt egy szegény Esküdt súgta tsak magának,
 Tudván hogy nem érti - a' Vicespánnának.

A' MAJOM, ÉS A' BARÁTJA.

Egy majom, egész vele született kíváncsiságával szemlélte, egy a' tóra görbedt fa' tetejéből, az abba feredő lyánkákat. Az egygyik, ezek közzül ki szálván, sebességgel magára hánytá ruháját, 's pajkos nevetkezéssel hajgálta gyümöltsel a' vízbe maradt társát. A' lyánka' öltözködése egészszén magára vontá a' szemfűl majom' figyelmetességet, 's a' mint a' lyánkákat játéjkok jó darabra el tsalta attól a' helytől, a' hol az öltözetlennek ruháji feküdtek, azokat ő, el hagyván gyorsan leshelyét, a' lyánka' elébbeni módja szerint magára hánnya, 's a' sűrűbe szalad. Itt magát körül nézvén, meg tetszik magának. Azomban a' barátja egy szomszéd fáról tolettjét meg lesvén, recensensi szemekkel feléje közelít. A' gálás majom berzenkedve eleibe megy, 's tsak félig nyitott szájjal kérdi: mint tetszem? Mómusi mosolyodással felel ez: mint a' piros almahaj alatt a' féreg. Nints nagyobb ellensége a' nemtelen kevélységnek az igaz mondóságnál. Mint a' fel ingereltetett bika, úgy rohan barátjának a' ki nevettetett majom' 's azt mindenütt öszve vérezvén, futásra kényszeríti. A' diadalmas majom' kölykei azomban el indulnak Annyokat keresni, 's azt tsuda köntösében, még az elébbeni dühösség' nyomdokaival útjukba találják. Ingyen se vélvén az alatt Annyokat lappangani, mint a' szelíd galambok az

⁴ Deákul Regulusnak hívják az ökörszemet, a' melly annyit tesz, mint Királyka.

⁵ A' Régiek' költemények szerent, a' sas hordozta a' Jupiter' menyköveit.

ölyű' meg szemlélésével, úgy futkostak széllyel Annyoktól való ijedtekbe. Későre 's tsak gálája' le tételével édesgethette ez őket esmeretes szavával magához. Akkor kevélysége magába térvén: Szegény barátom! így kiált fel, a' vólt é igazszóllásod' jutalma hogy meg véreztelek? De hiszem így fizet rendszerint minden annak, a' ki őt' a' maga bolondoskodásából vissza akarja hozni!

Tükrök, Tükrök! az a' ti sorsotok, a' mi e' fel piperézett majom' barátjáé! Kurholtattok ti, hogy egynehány esztendőt, egynehány rántzotskát el nem akartok hazudni; hogy az olajszínt és a' halaványt pirosra nem tudjátok festeni; 's tsak akkor engesztelődik meg veletek a' boszszús szép Nem, mikor előlle imádói seregestől úgy költöznek el mint a' fetskék a' tél elől, akkor meg esmérik, hogy igazat mondottatok!

EGY FETSEGŐRE.

N. N. szúk vóltáért nyelvünket tsúfolja,
Azomban egész nap vádját hazudtolja.

SZÚK A' MAGYAR NYELV.

Tésztási, mint mondja, nyelvünk' nem szereti
Mert szúk lévén, rajta ő fel nem teheti
Leg szebb gondolatit. No ez hát a' hiba,
Hogy nintsen gondolat az írásaiba!

AZ IVÓ.

Egy nagy Ivónak által kellett egy réven menni. Meg állott reszketve a' folyó' partján 's nem határozhatta el magát az által menetelre. Ejnye teringettét, reá kiált mérgesen egy katona, mit fél az Úr, hiszem nem tsak az Úr ment már itt' által? Hm, felel az Ivó, szeretném látni, hogy mitsoda szívvel hajtana neki Katona Uram maga egy Regement ellenségnek!

A' JÓ TANÍTÓ.

„A' jó erkölts, és az Isteni tisztelet
Azok, a' mellyeket kell mindenek felett
A' Gyermekekbe bé verni!” egy Ur így szólt
A' Tanítónak, ki nem annak való vólt.
Én rajtam nem múlik, felel ez, mondhatom
Hogy a' veszsőt minden nap öllel hordatom.

A' BÚTSÚ, ÉS A' DIAETA.

Útazásomban egy Alföldi pusztán elő találok két zsványt. Hová szándékoznak kentek földi? szőlők hozzájuk. Bútsúra Uram ide a' szomszéd Városba, az olyan helyen jó keresete van a' szegény legénynek. No, gondolom ekkor magamba, éppen úgy örülnek ezek a' Bútsúnak, mint a' Pesti, vagy Posonyi Kalmárság - a' Dietának!

A' RÉSZEG' SCRUPULUSSA.

Tudom, hogy nem lehet két dolog egy helybe,
Hogy a' bor, és az ész meg nem fér a' fejbe.
A' bor, úgy látom, már jó dózissal van ott,
De hát szegény eszem melly felé ballagott?

HÍRADÁSOK.

Pestenn egy gazdag kereskedő el vesztette a' betsületét, a' ki meg találta, jó jutalomért adja elő. Ő egy gazdag zsidóra gyanakodott, de ez azzal mentette magát, hogy ő félvén az éhenhalástól ilyen portékát nem szokott tartani, de a' magát károsodottnak vallónál is soha sem látott; mellynek tsak az is elég bizonyosága, hogy semmije sem vólt, most száz ezerrel bír.

MÁSIK.

Egy igen sok kötetek' szerzője, valamelly Könyvnyomtatónak árendába akarja botsátani a' maga jobb kezét, ha külömben fejre nem lészen szükség. Pestenn a' Kávéházakba lehet vele bővebben értekezni.

A' CHAMPAGNIAI BOR.

Egy Magyar Gróf különösen kedvelte a' Champaniai bort. A' Kúlsárja értvén a' maga mesterségét, a' Gróf leg savanyúbb boraiból maga készítette azt, 's palatzkokra szedvén bőven meg fizettetett érttek magának. Észre vévén sokára a' Gróf a' tsalárdságot, kurholni kezdi a' Kúlsárt. Ó Nagyságos Uram, felel ez, tsak attól függ az, hogy mint iszsza az ember! Hát a' Nagyságos Kisaszszonyok miért hordhatják azokat a' Bétsi tzipóket, a' melylyeket Pesten tsinálnak?

A' FARÍR.

Egy Fakír, kerülvén minden emberi társaságot, egy kietlen erdőségbe vonta meg magát, a' hol éhségét vad gyümölcs, szomjúságát egy kopasz sziklás hegyen fekvő forrásotska enyhítette. A' forrás igen ki lévén tétetve a' napnak, egy heves nyárba kezdett lassan lassan apadni, 's apadásával mindég nevelte a' Fakír' kétségét.' Le borúlt ez gyakran, 's könyörgött a' maga Istenének a' napnak, hogy botsássa meg néki azt a' vétkét, mellyel őt' haragra ingerlette, 's a' vízzel egygyütt ne vegye el életét. Illy buzgóságába egyszer egy Géníus láttatlan le tsap hozzá: Ti halandók! így szól a' meg rettent Fakírhoz, mit henyéltek az Istenek' rovására, mit kívánjátok tőlök hogy szüntelen bolygassák a' természet' rendit, 's tsudákkal támogassák restségeteket! Tisztítsd ki forrásodat, fonny árnyékot körülte; 's lesz vized!

A' KUVIK, ÉS A' SZARKA.

A' Szarka mindég gúnyolta a' Kuvikot, hogy ő tsak szomorú hírt, tsak halált jelent az emberi Nemzetnek, ő maga pedig örvendetest, mint Barátokat, vendégeket. A' Kuvik azzal mentette magát, hogy az ő jövődölése nem kedvetlen a' bődögtalan, és a' bölts előtt. Sok vetélkedések után meg szemlélnék egy embert, 's el határozzák magok közt hogy ügyeket eleibe vigyék. Zsugori, az a' híres gazdag uzorás ki halgatja mind a' kettőt; Közzületek barátim, ezt itéli végre, egygyik eb, másik kutya; egygyik az embert fosztja meg a' pénzétől, másik a' pénzt az embertől.

A' TELE FAZÉK.

Ne köpdöss annyit Angyalom, ládd most síkároltuk a' szobákat, szól részeg Urához a' felesége. Ej lelkem, felel ez, hol láttad azt, hogy az igen tele fazékból valami ki ne lotsannyon?

AZ IBOLYA.

Miért búvsz el úgy a' sövény mellé, szóll a' tsalán a' kis ibolyához, miért nem jössz ki ide hozzánk a' többi fűvek, és virágok közzé? hiszem ott senki sem akad réad. Nem barátom, felel önn' érdeme' érzésével a' kis virág, ott köztetek nehéz lévén engem észre venni öszve tapodnának, itt majd fel keres a' ki szagomat kedvelli.

Szemérmes a' valódi érdem!

AZ ÚJ MÓDI JUTALOM.

A' farkasnak keresztül akadt egy tsont a' torkán. A' fájdalomtól kényszerítettvén, reá veszen nagy ígéretekkel egy lúdat, hogy azt húzza ki onnan. Meg tévén ez a' veszedelmes Cúrát: nyelhetek é már kérdi a' farkas tőlle. Ó bízvást felel a' lúd. De tsak jobb azt még is mindjárt meg próbálni, mond viszont a' farkas, 's az ostaba Doctort le nyelte.

A' RÓKA, ÉS A' FIJA.

„Nagy dolog édes fiam, a' lelkiismeretet meg terhelni, így tanította a' betegen fekvő róka a' fiját. Ládd é, én nem is alhatom már, mindég szemeim előtt lebegnek az általam meg ölettetett tsirkék', tyúkok' 's lúdak' árnyékai. Nem kínoz úgy fiam a' nyavalya mint a' rozsasz lelkiismeret. Azt javaslom tehát, hogy mint sem ölj, inkább tűrd az éhséget a' mint lehet.” Ezen tanátsadást nagyon szívére vévén a' fija, tsak el bámúl, a' mint egynehány hét múlva, fel gyógyúltt Anyya' szájába egy kövér kakast meg szemléli; 's felindulván ezen látásán, kezdi vétkéet Anyjának szemére hányni. Nem látod által a' dólgot édes fiam, szól a' vén rókából a' megrögzött ravaszság, ez a' kakas igen nagy alkalmatlanságára vólt az egész vidéknek, mivel még hajnal előtt fel lármázott mindent; továbbá a' természet' törvényét is meg szegte, mivel sok feleséget tartott; ne gondold tehát hogy vagy éhségből, vagy hogy szám' ízének hízelkedjem, hanem tsupa bírói igazság' szeretetéből falatozom őt' fel.

VAK VETI VILÁGTALANNAK SZEMÉRE.

Ollyanok most kentek mint őszszel a' légy! szóll böjtbe egy Prókátor egy Mu'sikushoz. Ollyanok bizony mi, felel ez, mint a' Prókátor a' Juristitiumba!

A' TZIGÁNY.

Egy tzigány hajnalba fát vágott egy Prókátornak, a' ki őt' borral kínálta. Egy kis ennivalót is kérnék édes Uram, mert még ma semmit sem ettem. A' Prókátor észrevévén, hogy a' tzigány már bele únt a' vágásba, 's az ebédet nem igen szándékozik be várni: ej majd eszel délbe, felel neki, most tsak igyál. Tsak olyan vólna biz' az Uram, felel neki vissza a' tzigány, mintha az Úr elébb porozna, azután írna!

VIELAND' SYMPATHIÁI KÖZZŰL.

JD. és CS**K.
BARÁTAIMHOZ.**

Sympathizáló Lelkeink' zálogai legyenek ezen néhány Sympathiák! Tsak barátoknak mertem velek kedveskedni, a' kiknek homlokokra nem botsátja olly hamar a' baráti lágyság a' recensensi rántzokat. Úgy fogadjátok-el őket, mint a' mint én adom, 's szeressetek benne engemet!

- In unserer eigenen Brust,
Da, oder nirgends, steht die Quelle wahrer Lust,
Der Freuden, welche nie versiegen,
Des Zustands daurender Vergnügen,
Den nichts von aufsen stört! - -
Wielands Musarion.

VIELAND' SYMPATHIÁI KÖZZŰL.

1.

Mitsoda komor felhő szállotta meg ortzádat ó Alcest, mellyet vígasságra szült a' természet? Miért ülepedtek meg ezek a' kedvetlen tekintetek, ezek a' rántzok, egy nyájasságra nyíllt homlokokon? Kire haragszol Alceszt? - Az egész emberi nemzetre. - „Az emberek olly tsudák a' te szemeid előtt, mellyek vagy gyűlölést, vagy megútálást érdemlenek. Az ő bolondoskodásaikat, az ő vétkeiket, képzelődéseiket, esztelen egymástól való különbözőéseiket, 's tsalárd álnokságaikat tovább nem szenyvedheted. Te, a' mint magad tartod, meg vizsgálád őket minden oldalról, és semmi szeretetre méltót nem találsz benne. Akkor ugyan szeretetre méltók lehettek ők, midőn első ártatlanságokba a' Teremtő kezéből ki jöttek. De azon állapotjokba, a' mellybe azután estek, és ekkoráig meg maradtak, előtted szenyvedhetetlenek. Kérkednek egy okossággal, mellynek soha nem fogadják szavát, 's annál inkább bámúlják a' virtust, mennél kevesebb kedvek van azt gyakorolni. A' kevélység fel fújja őket, ha a' szerentse indulataiknak hízelkedik; de ha ellenek fordul, kétségbeesve tsúsznak a' porba. Mindég magokon kívül tsaponganak, 's mindenütt ott keresik a' bődögságot a' hol semmi sints. Az Igazságnak semmi betsi nints nállok. A' szép állortza alá rejtezett tévelygés kedvesebb előttök, mint az Igazság, melly pongyolán leg szébb. Az Isten' nevét mindég szájokba hordják, holott azt nem hiszik, ha tsak menyköveivel őket magára nem emlékezteti; vagy a' halál' rettenetességei között, lelkek' isméreti 's el követett tetteik' érzése, furiák' módjára kígyó-korbáttsal nem hurtzolja őket bírói széke' eleibe. Szünetlenül törvényeket szabnak magoknak, 's keresik mi a' helyes; törvényeket szabnak indulatjaiknak meg zabolására, 's ezen indulatjaik a' törvény minden tselekedeteikben. Sokan nem átallanak az ég' 's föld' láttára gonoszok lenni, mások a' kik még el pirúlhatnak, gyalázatjok' fedezgetésére hamis virtusokat gondoltak ki, 's azokat béiktatták az igaz virtusok' helyére, mellyeket sem

nem érzenek, sem nem esmérnek. Nyomorúltak! Maga a' Vallás, a' melly egy örömmel 's bódogsággal tellyes örökkévalóságot ígér nékik, ha azt tselekszik, a' mit külömben is, önnön javok' meg gondolásából kellene nékik tselekedni, ha soha Menyország nem vólna is - maga a' Vallás sem vezetheti őket az okosság' útjára. Mitsoda rendeletlenség, mitsoda zavarja az erköltsi egyenetlenségeknek ez a' világi élet. Mitsoda egy ditső teremtés vólna az ember, ha ő a' vólna, a' minek kellene néki lenni! *A' Föld' Angyala lenne ő.* De most mitsoda, a' midőn a' baromnak is gyalázat vele egybe hasonlítottatni? Midőn ő egy okos, jóltévő 's nyájas teremtésből, egy kegyetlen, kevély 's ártalmas tsudává változott által; egy olly tsudává, a' mellyet maga a' természet nem akar szüleményének esmérni, 's örömet taszítaná abba a' mélységbe, a' hol egyedül akadhat magához hasonlóra." - Elég Alceszt, elég ebből a' néző pontból 's ezen a' hangon, még egész napokon által lesz miről gyalázni az embert. De mit húzol te ki mind ebből? - 'Mit egyebet annál, hogy egy jámbor léleknek egész pokol, ilyen tsudák közt lakni, és az ő tselekedeteiket, vagy tsak halgatva mint egy váz, mellytől senki sem fél, meszsziről szemlélni; vagy magát ha az ember a' száját meg nyitja, minden pillanatba, az ő ostoba tsúfolódásaiknak, tekergő okoskodásaiknak, 's alattomos boszszút szomjúzó indulataiknak tárgyúl ki tenni. Hogy meg ne indulna, a' kinek esze szíve van az ilyeneken? Nem, én nem akarom, hogy éltem' egy haszontalan buzgólkodás epeszsze. El megyek valami magánosságba, 's járhatatlan erdőségbe, hol a' fű soha el nem hervad, ezen mérges állatok' lépései alatt; oroslányok és tigrisek tanyászhatnak ott, a' kígyók, és sárkányok süvölthetnek körültem: én az emberek látásától meg szabadúlva, egy paraditsomba képzelem magamat." - Ez tehát a' te feltett szándékod? Így jobbítod meg környülállásaidat! Így akarod a' magad esze után, az Isteni gondviselés' hibáját helyre hozni, a' melly tégedet emberek közzé helyeztetett? Kétség kívül te az Orpheus' tsudatételét még fellyebb viszed, 's böltselkedésed' tündér ereje által alkalmasokká teszed az állatokat arra, hogy mulató társaid lehessenek. Mert hidd el, hogy mihelyt gondolataidat senkivel se közölheted, mihelyt senki sem lesz, a' ki azokat helybe hagyja 's téged szeressen, mindját elúnod magad'. Szintén, valamint a' Szerelmesek előtt tsak kis ideig kellemetes az, ha a' fákkal versekbe beszélgethetnek. De leg alább engedj meg elébb ezen kérdésemnek: mi adott neked alkalmatosságot arra, hogy az emberi Nemzet ellen annyira fel-indúlj? Valld meg igazán, hogy egy semmirevaló vádolt el, a' kit minden ész 's szív nélkül valónak tart, a' ki mindazáltal akadt olyan emberekre a' kik néki hittek. Ez hozta mozgásba epédet? Meg kell vallani otsmány egy tselekedet, de nem olyan, a' mellyen egy bölts meg indulhasson. Mert azt magad által látod, melly nagy igazságtalanság azt a' haragot, mellyet tsak egy érdemlett meg, a' többivel is mindnyájával éreztetni.

Igen is, azt mondod te erre, ha még is nem tudnám, hogy a' többi is tsak olyan rossz, mint ez az egy. Lehet é az ellen a' kép ellen valamit szólni, a' mellybe az elébb az embert le festettem? - Talán igen is sokat. De most tsak ez egy kérdésemre felelj: nintsenek é igaz emberek e' világon? Vagynak azt feleled te, de olly kevesen, hogy azok a' rosszszakhoz képest számba se jöhetnek. Igen hamar ítélsz. Egy igaz számba jöhet egy tsupa istentelenekkel meg töltt pokolhoz képest is. De miért kisebbited annyira az igazak' számát? Nem esmérsz é magad is egynehanyat, 's nem lehetnek é azok szintúgy igazak, a' kiket nem esmérsz? Hát ha az élet' könyvébe sokkal nagyobb lesz az ő számok; 's egy jól született léleknek nem nyújthat é tsak egy igaz is annyi gyönyörúséget, hogy azt, tíz istentelenek látása sem kisebbítheti meg? Hadd szölljak veled szabadon. Alceszt, te magadba is szereted az egyenesszívúséget. Nem egy indulat, a' melly talán sokkal nemtelenebb mint gondolnád, vont é hályogot belső szemeidre. Hiszem te magad esméred az indulatok' természeteket. Mindent nagyítnak ezek, a' dólgoznak a' magok formájokat adják ezek a' leg régibb 's leg tekervényesebb tsalfa okoskodók. Az indulattól neki tüzesedve, látja a' Mahomed' követője a' véres tsatába, az eget fekete szemű lánykákkaal tele; az indulat az oka, hogy a' félénk mindenütt kísérteteket lát maga körül; indulatból látsz te is haszontalan bolondoskodást, vétket 's rendeletlenséget e' világon.

Mindég illy otsmánynak tetszett é néked a' világ? El pirúlsz! Még tsak tegnap is minden mosolygott előtted, a' midőn a' szép Déliától el jöttél; szüntelen az égbe lebegtél, 's tsupa ártatlanságról és szerelemről álmodoztál. A' világ mindég ártatlan marad, akár szebbnek akár útalatosabbnak nézed te őt' mint a' millyen. Nézd őt' annak a' mi, 's szoktasd magad' arra, hogy azt egy Keresztyén' szemeivel szemléljed, 's azonnal paraditsomi szépséggel fog az előtted virágzani. Ez több, mint a' mit a' világi böltsesség nekünk nyújthat; ez békességes tűrőkké tehet minket, de a' keresztyén böltsességnél egyéb bennünket oda nem vihet, hogy léttünknek örüljünk. Gondolod é, hogy tsak egy pillantatig is meg szenyvedne a' Teremtő, tekintete előtt földünket, ha abba, néki tetsző szépségre 's a' rosszat meg haladó jóságra nem találna. Gondolod é, hogy az Isten' fija haszontalan szált volna le, 's magának egy szentekből álló láthatatlan közönséget azért gyűjtött volna, életét azért tette volna le, hogy az égnek a' földhöz való régi jussát meg erősítse 's számba vegye? Szégyeneld gondolatlan boszszúságodat, a' ki az Istenséget káromlod, mikor azt véled, hogy az embereket gyalázod! - Továbbá, mint egygyezteted meg ezt az emberi Nem eránt való haragot, azzal a' jósággal, mellynek benned is meg kellene lenni, 'a' mellynek nem léttét másokba olly kímélés nélkül kárhoz-tatod? Én nem kívánom tőled, hogy barátjok légy az embereknek, míg őket útalatosoknak tartod. De mint egy Világ' póljárja, egy férget sem sérthetsz meg. Ha tehát te a' magad vádját, minden emberekre nézve egyenként is meg nem bizonyíthatnád, ha úgy ütne ki a' dolog, hogy az embernek, egy szép oldala van, a' melly a' másik tökéletlent, fénnyével egészszen homályba borítja; ha az erköltsi rossznak benne, nem annyira a' gonoszság, mint a' gyengeség lenne a' kútfeje; úgy önnön szíved' ittléte szerint is, igen igazságtalan egy teremtés vólnál, és senkinek nem vólna kevesebb jussa menyköveket szórni a' halandókra mint néked. Engedd meg, hadd legyek tsak egy pillantatig lelkedisméreti helyébe, hogy téged önnön magadra emlékeztethesselek. Tekints az életedbe vissza, 's ha tagadhatod, tagadd, hogy te is az emberekhez tartozol. Mennyi haszontalanságot fog ez a' magad meg szemlélése önnön kebeledbe is felfedezni. Szorossabb meg vizsgálás után talán majd azt találod, hogy az emberi Nemzet tsak akkor érdemlené meg a' meg útáltatást, ha ereje' nagyságához, 's azokhoz az alkalmatosságokhoz képest, mellyek megjobbulására szolgálhattak, mindegygyik még annyi hibával bírna, mint te bírsz. Látom, mint meg szégyenít téged ez a' gondolkodás; nem akarlak még inkább megalázni. De most már reménylem, hogy a' Keresztyének' Isteni Tanítójára többször fogsz emlékezni, a' ki jobban belátván az emberi természetbe, a' békességéstűrésre olly nagyon intette Tanítványait. A' békességéstűrés, vagy a' magunk megesmérése leg jobb orvosság az olly ember-gyűlölés' mérge ellen, mint a' tiéd; a' mellynek ugyan a' jóért való buzgólkodás a' kútfeje, de a' kevélység által olly indulatra duzzadt, melly az embert meg nemteleníti, 's egy neme az Isteni Gondviselés ellen való ki kelésnek.

2.

Mitsoda tájékokon bolyongasz te most, a' hajnaltól körül lepetve, Cyána; mitsoda árnyékok, mitsoda magokba nőtt ernyők fednek téged? Mellyik virágotska vonja szemérmes és egygyűgyű szépségére, szüntelen mosolygó szemeidet, mintha mejjeden kívánkozna virítani. Vagy tán néma füleléssel az emelkedő patsirtát halgatod, a' melly a' maga vidám érzéseit, az őt' öröme teremtett Istenhez való dítséreteit, a' napnak elébe éneklí. Mitsoda meg elégedéssel mosolyog elmélkedő ábrázatod, mellyből egy kendőzetlen lélek tündököl ki! Mint meg szépül körültted a' természet, a' midőn lelked a' maga teremtője' jelenléttét érezi, az egész világ láthatatlan Géniussának jelenléttét, a' kinek lehellete mozgatja a' természet' rúgóit, és név 's szám nélkül való kellemeikkel von-bé minden láthatót. Mitsoda kedvelve járkálsz ezekben a' magános tserjékbe! Érzéseid, mint a' sziklák' ama Nimfája vissza felelgetnek a' természet'

szavainak, mellyek téged lételed' édes érzésére serkengetnek. Semmi gond, semmi nemtelen kívánság nem botsát felhőt lelked' tiszta egére. Meg nem lévén a' romlott világ' szokásai által vesztegettetve, neveikről is alig esmered te a' tettetést, a' városi Coquettek kendőzött virtusait 's tsalfa mesterségeiket, mellyekkel a' hírt-nevet és a' bújaságot vadászszaak. Te könnyen el lehetsz, mert önnön kellemeid is eléggé ékesítnek, az ő ki koldútt gothusi tzífraságaik nélkül. Láttatlan, mint a' balzsamos mezei rózsa a' tserébe, senkitől nem tsudáltattva, minden ditsősségre való vágyás nélkül, virítasz te. Nem is tudod te kellemes ártatlanság, hogy tanúk állanak körülöttes! Látom őket, mint hajtják le hozzád, a' bársonszín felhők közzül aranyfürtös fejeiket, vagy tavaszi szellők módjára körül lebegnek, 's testvéresen mosolyognak reád. - Mert az ártatlanságot szüntelen Angyalok lebegik körül, az Angyalok' óltalmába vannak azok a' lelkek, kiknek menyeyi Neveik az élet könyvébe tündöklenek. Mennyiszer érezed te az ő gyengén sisegő íteléseiket. Gyöngyörködtesd ó Cyána, ezután is az ő szemeiket; mulattasd őket szünetlen jámbor tselekedeteiddel; mert parantsolatjok van nékik arra, hogy mind fel jegyezzék azokat. A' leg kissebb tselekedet is, a' mellynek az egyenes szív, 's rendeltetésünk' kötelességei eránt való gondos tisztelet a' kútfeje, nagy az Örökkévaló' szemei előtt, a' ki bíránk lesz minékünk.

3.

Miért sírsz Glicéra, miért tekinget, egyébbkor szüntelen mosolygó kellemetességed olly búsan mindenfele, mint a' hervadozó tavasz a' nedves fellegek közzül? Miért kerülöd a' társaságos örömet, 's a' méla ligetekbe bújkálsz, hol könnyeidet senki sem gyalázhatja? - Te is el vesztett barátnédon kesergesz! Kevés órákkal ez előtt még virított ő, mint hajnalba a' rózsa; de a' halál hirtelen le szakasztotta, 's el hervadt, mint déltájba a' rózsa. Sem az egésség, a' melly halhatatlanságot látszott ígérni, sem a' leg vídámabb elevenség, sem a' szépség' leg frissebb virága, meg nem ójhatták őt a' sírtól. Ő a' ki ez előtt kevéssel minden Ifjú' szívébe epedést és szerelmet gyújtott, mindentől vagy tsudáltatott vagy irígyeltetett, ő nints többé, az ő szemeinek olvasztó tüze 's ortzáinak eleven színe ollyan mint az el hervadott líliom, mind ezek a' mosolygó grátiák el haldoklottak! Az a' test, a' mellyet a' természet a' maga leg szebb képzelete szerint látszott formálni, most már egy rothadozó 's borzasztó kép, a' férgek' eledele. Hol van most az a' szépség, mellyel játszó társnéid benne irígylettek, az a' szépség, mellyért sok tsapodárok őt az Isten-Aszszonyok közzé számlálták, 's majd Lédának, majd Vénusnak szállították? - Tsudálkozol Glicéra, egy sejdító borzadás járja látom gyenge tsontjaid' alkotványát. A' körültted lebegő árnyékok mind halálképeivé válnak a' te szemeid előtt, 's a' félig leveletlen zörgő tserjéből, barátnéd' szavát hallod, a' melly azt kiáltja néked: kövess engem! - Ah Glicéra, mitsodák ezek a' színek, mitsoda ez a' nemes forma? A' szemnek egy festett eledele, 's melly gyakran a' kívánsi 's bújaságot esdeklő tekintetek' maszlagja! A' haszontalan kevélséget nevelő étek, sőt gyakran egy Istentelennek prédája, 's az ártatlanság' el árulója. Már maga a' természet mitsoda mulandónak, mitsoda könnyen el tűnőnek formálta azt? Egy fényes szappan buborék ő egy tarka semmi! - Serkenj fel! Emelkedj fel ezen a' virágzó poron felyül, 's esmérd meg érdemedet! A' virtus az embernek a' szépsége, egy olly teremtésnek a' szépsége, a' melly a' lelketlen 's állati világ' felett fel lévén magasztaltattva, egy felől az ég lelkeivel van atyafiságba. Útáld meg, ó Glicera! azokat a' féreg lelkeket, a' kik alacsony kívánságok alatt raboskodván, ortzáidon mászkálnak; el esmérik ők magokat 's tégedet! - A' világ nem ollyan, mint a' millyennek a' búja ifjúság' tündér álmaik azt festegetik. El enyészik ez a' maga örömeivel. Tsalfa ő, örökké tartó örömet ígér néked 's várakozásodat meg bánással és unalommal jutalmaztatja meg. - Hadd tanítson téged böltsességre barátnéd' sírhalma! Az élet' virágjába, a' midőn minden ér gyönyörüséget esdeklük, a' midőn a'

könnyen hívó lelket ezer Szirének tsalogatják halálthozó partjaikhoz, böltsnek lenni, minekelőtte a' tapasztalás tán későn is tenne bennünket böltsökké - ó ez azoknak a' mennyei lelkeknek a' diadalmok, a' kik szüntelen közöttünk vándorolnak, 's a' kiket éjjelenként gyakran hallok, a' midőn gyászos fellegekbe burkozva, az artatlanság estét 's a' halhatatlan lelkeknek, a' kiknek ők őrjei, meg vakíttatásokat, szomorú hárfáikon könnyezik.

Jer Glicéra, látogassuk meg a' meg böltdogúlt' sirhalmát! Te szelid hóld, nyújts ki az őszi ködök közzül, el fedett andalító ábrázatodat, 's mutass utat nekünk. Itt ezen innepló magános tsendességbe, hol az éj és a' halál el szórtt hamvak között szenderegnek, itt a' Keresztyének sírjaiknál, a' kik valaha fel fognak támadni, tegyünk kötést lelkeinkel. Angyali formák lebegnek, félig láttatva, árnyékokkal öszve vegyülve körül bennünket. Az Örökkévaló, a' mi bíránk halgat minket. Tegyünk egy szent fogadást, hogy böltssek leszünk, 's tsak az örökkévalóságnak élünk. Tapodjuk öszve lábainkal azokat a' gyermeki bolondoskodásokat a' mellyekbe az esztelenek lelkeiknek nyugodalmat keresnek, 's nem találnak. Hadd tsúfoljanak ők az esztelenség' borától részegen, butáknak 's ostobáknak bennünket; elég nekünk, hogy az ég' javallását meg nyertük, 's a' mik ők soha sem lesznek, böltdogok vagyunk.

4.

Mitsoda meg elégedéssel mosolyog ez az Anya, eme gyenge gyermekre, a' melly szűz mejje liliumjai között méláz. Majd fel felé emelkednek örömtolmáts pillantatai, míg azomban, szíve' belsejéről tsendes hálaadások kelnek fel a' Teremtőhöz, majd ismét a' tsetsemőre esnek vissza, a' kinek ortzáin egy szép lélek' leg első hajnala látszatik pirosolni. Sokáig nyugszik rajta pillantatja, mint egy őrző Angyalé rajtad, midőn mennyei lattatlan fenyele körül övedzve nézi, ártatlanságodba bé burkozva, mint szenderegsz a' magános tsermelynél; szakadatlanul szemléli ő, a' szűzleányi lélek' kellemes felségét, a' melly a' virágzó testből, mint a' tiszta kristályból ki tündöklik. Úgy mosolyog ez az anya szíve' egygyetlen egygyére, 's örül hogy általa az Isten' tisztelőinek, a' Keresztyéneknek és a' leendő Angyaloknak számok nevedik. Most azon gondolkodik, hogy mihelyt a' gyermek' gyenge teste meg erősödik, a' fiatal lélek első ájulásából meg jön, 's maga' magát érezni kezdi, mint fogja ő azokat a' hajlandóságokat 's ösztönöket mellyeket a' teremtő beléje helyezettett, ki fejteni és formálni, mint fogja az ő nyájasságát felebaráti szeretetre, kevélségét nagy lelkűségre, tudni-vágyódását igazság' szeretetére emelni. El bámúl, 's tetsző mesétskékről és szívetható kis történetekről gondolkodik, mellyekbe az igazságot majd bé pólyázza, hogy szemfénytvesztő fényre, a' gyenge, még tapasztolatlan léleknek ne ártson; fel fogadja hogy ezután mindég jobban vigyáz magára, hogy vagy mozdulása, vagy szava, vagy valamely tselekedete, meg ne otsmányítssa káros bé nyomásaival, ezen gyenge lélek fejtődését. Az ő élete tanítja azt meg majd arra, mi a' virtus, és melly kellemes az. Ah mitsoda édes tsudálkzással fog ő engem hallani, így gondolkodik ez a' nemes Anya, ha el beszéllem néki: hogy mi az ember, mitsoda világba helyezettett az, és hogy egy felette jóltévő lélek helyezettette őt abba. Ha majd a' virágos réteken, fiatal lépéseit gyámolgom, ha majd eleven vidámsággal ugros egygyik virágtól a' másikhoz, 's annak sokféle formáját és színét magába néma tsudálkozással egybe vetegeti, ha minden mintegy mosolyogni látszik réája, 's a' rozsa édes lelkét elragadtatva szívja magába; akkor majd le ülök a' virágok, közzé, és az el lágyúltt gyermeket szívemhez szoritom, és azt mondom néki: nézd angyalom, ezeket a' szép tájékokat, még kevés héttel ez előtt hó fedte díszektől meg fosztattatva állottak ezeket a' zöldellő fák, mintha el lettek vólna száradva; ez az egész vidék veszni látszatott a' hideg mia, 's végtére magunk is mind el senyedünk vólna miatta. De egy jóltévő nyájas lélek, a' ki emez ég felett lakik, 's abba helyezetteti örömét, hogy

minden előtt el töltsön örömmel, meg szánt bennünket, 's reánk melegítette az élet adó napot. Ez mihelyt reá mosolgott földünkre, zöldelleni kezdtek a' fák 's a' zsenge fűszálak közül ezer virágok keltek ki, szemünk' 's szaglásunk' gyönyörködtetésére, és velünk egygyütt sok számtalan állatok' élelmére. És miért szeret az ég' nagy Ura annyira bennünket. Halgasd csak édesem mely nagy a' mi boldogságunk! Mindaz, valamit itt magad körül látsz, a' föld és ez ég, mind ennek az Istennek (mert ezzel a' szent névvel nevezük mi a' mi láthatatlan nagy jóltévőnk) tulajdona, mind ezek a' gyönyörködtető tárgyak, ezek a' rétek, ezek a' zöldellő erdők, ezek az édesen éneklő madárkák, az állatok 's mi is emberek minden a' mit látsz, minden a' mi van és él, régenten nem vólt, 's mi sem vólnánk most, valamint kevés eszten-dőkkel ez előtt te sem vóltál, ha bennünket 's mindent a' mi körülünk van, ez az Isten nem teremtette vólna. És most szeret Ő bennünket, mivel Atyánk nekünk 's meg ígérte, hogy meg nem szűnik jól tenni velünk, ha mi is szeretjük Őt, és igyekszünk magunk is jók lenni. Egy kevés időre ezt a' kellemetes lakást rendelte Ő nekünk, 's minden nap újjabb példáit mutatja jóságának, hogy szeressük Őt, 's mindig jobbak lenni törekedjünk, hogy ő is azután több kegyelmeit közölhesse mi velünk; mert mivel ő maga tsupa jóság, a' rosszát nem szenyvedheti. Így fogom én ezt a' tsetsemő tudnivágyó lelket étetgetni, de csak tejével az igazságnak, a' mint az gyenge ideje megengedheti. Arra szoktatom majd szívét, hogy csak az igazságot és a' jót szeresse, ez készíti el leg jobban az emberi szívet a' Vallás el fogadására, a' melly természetünk tökéletesedésének leg főbb gráditisa, és minden boldogságnak kútfeje. A' ki a' jót szereti, szeretni kell annak az Istent is, a' ki pedig az Istent szereti, az meg vet mindent, valami őt a' tökéletesedésbe elő nem segítheti; mivel az Istent annál jobban szeretheti, mennél tökéletesebb ő maga. És így te szívem' egygyetlen egygye! minden tökéletességet beléd tsepegtetek akkor, midőn zsenge korodtól fogva, az igazságot, pontosságot, és a' jóságot tsepegtetem szívedbe. Nem fog ezen szándékomban anyai szeretetem semmi határt' esmérni. Nem fog ez, mint a' hogy a' gyermeki korból csak most ki költt Lyánkáknál szokott meg esni, a' kik igen korán lesznek anyákká', holott még magok is neveletlenek, nem fog ez vak látáságból, indulataidnak kedvezni, ha csak leg távolabbról való káros bé folyások van is azoknak reád nézve. Kemény bírāja lesz az temperamentumod' minden hibáinak, 's a' veled született rossz' leg kisebb ki ütéseinek is. Soha sem felejttem én azt el, hogy te nem az én teremtésem vagy, ha szinte Anyádnak hivattatom is; hanem hogy az Isten bízott téged én reám, a' kinek téged eleibe kell állitanom. Melly nagy ditsősség lesz az reám nézve, ha téged ama szent napon Teremtődnek bé mutathatlak, a' ki kegyelmével hív fáradozásaimban meg segített, 's engem eszköznek tett arra, hogy az ő ditsősségét elő mozdítsam e' földön.

Ilyen szent gondolatokra fakadnak, ezen anyai szív' magános érzesei! Egy illy anyának lenni, a' leg főbb gráditisa az aszszonyi ditsőségnek! Mondjatok le ti szépek a' haszontalan és rendeletlen életről; pallérozzátok ki eszeteket, szíveiteket pedig terjeszszétek ki jobban, hogy az a' nagy gondolat, mint kellessén hasznos tagoknak lenni a' társaságba el férjen benne! Úgy nagyobb díszére lesztek annak az állapotnak, a' mellybe lépni kívántok; gyermekeink nem hasonlítanak annyira a' majmokhoz, és a' világnak reménységet nyújthatnak egy jobb Nemzet-séghez.

A' HÁRFA-SZIGET LAFONTAINBOL.

A' HÁRFA-SZIGET.

Mindég kínoz te engem, kedves Nánim, a' te szemre hányásaiddal; pedig mind hijába! Mit tegyek? Harry eránt a' leg mélyebb tisztelettel viseltetem, 's háládatossággal is a' leg nagyobb tartozom ő néki. Ereszsz, hadd menjek én a' magam útján.

De, édes Jultsám, te Adelstánt szereted! Még ez nem is annyira bizonyos, de ha a' vólna is kedves Nánim, ha a' volna is -

Ha a' vólna is? Tréfán kívül beszélsz most Jultsa. Ez a' meg nem gondolt szándék a' leg szerentséltlenebbül üthet ki. Én még egyszer azt tanátslom tenéked: végy erőt a' te érzékeny és háládatos szíveden. Erre reá mehetsz, a' szerelmen erőt vened lehetetlen vólna.

Náni, Harry engem szeret, Harry meg mentette életemet a' tolvajoktól. Harry egészen tsak nékem él. Tartozom ezt néki tehetségem szerint meg hálálni, 's azomban ő a' leg nemesebb szívvel bír. Hadd menjek az okosság szaván, a' melly egyedül ő neki szánta kezemet.

Az igaz szerelem, édes Jultsám, meg nem álhat ugyan tisztelet nélkül, de a' mélyeb tisztelet sem kútfeje a' szerelemnek, valamint a' háládatosság sem. A' nemes lelkek fel áldozhatják ugyan a' szerelmet a' kötelességnek, de az innen származandó hajlandóság 's indulat, soha sem válhat szerelemmé; olyan egy liliom ez, melynek gyökeréről a' virágot le metszették, él ugyan 's nevedik azután is a' plánta, de virágot nem hoz többé. Most még hatalmadba áll, hogy Harryt barátságoddal meg jutalmaztasd, a' nélkül, hogy haládatlansággal vádoltas. Szivedet Adelstán bírja.

Gondold meg mennyire igazságtalan lennék én, ha Harrynak szívességét, nekem tetszeni kívánó indulatját 's azon gondoskodását, melly szerint a' leg homályosabb kívánságaimat is igyekezik meg előzni, kevésbé jutalmaztatnám meg, mint Adéltánnak - ha tsak ugyan meg kell vallani - erántam való hidegségét.

Az okosság' számvetése ez, a' szív ellenben egészen másképpen vet számot. Ezen számvetés szerint egy kézszorítás, egy tekintet többet nyom, mint a' más szám vetésen egy vakmerő tett, mellybe az ember' élete veszedelemnek ki tétetik.

Nem Náni, az én háládatosságom szerelemmé fog változni. Szakítsuk félbe beszélgetésünket!

Ám legyen: 's ha kedved van, evezzünk ama sziklához által, mellyet amott hátul a' horizonon szemlélsz. Az estve kellemetes, 's a' tenger is igen tsendes. Onnan egészen ki láthatjuk az eget.

Én mindenre reá állok a' mit akarsz, tsak fogadd fel, hogy Adelstánt elő nem hozod többé.

Itt a' kezem Jultsa, evezzünk által. A' tsónak fel készült, a' Lyánkák belé ugráltak, az evedzők tsapkodtak, 's egy óra múlva a' szigetetske' partján ki kötöttek.

Amott annak a' sziklának a' tetejéről a' leg szebb ki-nézés esik Náni! jer, hágjunk fel reá!

Sok kerülgetések után, mellyeket a' szirtok 's magas szikla darabok között tettek, fel értek. A' mint egy sziklánál be tsavarodtak, egyszerre énekszó hatott a' füleikbe, mellyet egy síp követett. Meszsziről meg szemlélték egy halász-kunyhót, melly eleibe a' halászok még nap le mentekor öszve rakták hálóikat, és most henyélve ültek a' kunyhó előtt 's énekeltek.

Az éneklő' hangja természetes és tiszta vólt. A' Lyánkák egy bé mohodzott sziklára ültek fel, 's halgatták énekét.

Énekeljük a' Hidallán' dallját, így szóll az egygyik halász a' másikhoz. Ő reá kezdte, a' síp pedig egy igen egygyügyű 's tsendes melódiát játszott, mellyet a' zordon vidék, a' tengeren játszó szellőnek a' szirtokba ütődött susogása, 's a' habok zajja felette szívre hatóvá tettek. E' vólt az ének:

Lyánka! ha tsak hitegető
Szavaiddal vagy szerető,
És szerelmed nem szívbéli;
Jer és lásd szikladarabját
Hidallánnak, mint tördeli
Ez a' tenger' nyögő habját!

Ha a' szerelemnek nevét
Esmered tsak, nem a' hevét,
'S Szíved az reá kötözött
Édes lántz miá nem szenyved;
Ülj e' sziklákra, kik között
A' Hidallán' hamva senyved!

Hidallán' hergő nyögésit
Halgasd, a' mord esti szél itt
A' sziklákön mint süvölti!
Nézd ama véres habokat,
Mellyekből jajjal el tölti
Komála e' bús szirtokat!

Nézd a' Komála' árnyékát.
Mint űzi szörnyű játékát;
'S a' véres habon mint lebeg!
Lyánka ne játszodj hiteddel;
'S míg ajkad szerelmet rebeg,
Vess elébb számot szíveddel!

A' Lyánkák meg ütközve néztek egymásra. Vártak még az énekre, de annak már vége vólt. A' két halász még beszélgetett egy darabig, 's beszédjékből ki tetszett, hogy ők még többet is tudnak a' Hidallán' esetéből.

Nagyon szeretném tudni a' történetet, így szóll Jultsa, menjünk le a' halászokhoz. Igen szeretem halgatni a' regéket, kivált az illy emberek' szájakból.

A' Lyánkák fel kelttek ülttekből, 's közelébb mentek a' halászokhoz, a' kik nem kevésse tsudálkoztak azon, hogy ezeken a' kopár sziklákön, olly két szépen öltözött személyt láthattak, 's úgy tetszett, mintha eleinte nagy kedvek lett vólna, őket a' Hidallán' és Komála' árnyékainak venni. Leg alább úgy látszott, mintha hálóikat oda hagyván, el akartak vólna szaladni.

Mindazáltal Jultsának egy jó estve kívánása meg tartóztatta őket, 's egy néhány nem sokat jelentő kérdések és feleletek után, annyira meg bátorodtak, hogy szíves bő beszédűségekkel egészszen neki estek a' lyánkáknak, 's ezer kérdéseket tettek a' mellyekre a' lyánkáknak meg kellett felelni.

Jultsa végre elő ált kérésével, hogy beszélnek elő a' Hidallán' történetét.

Szívessen, azt mondja Jantsi, te addig Pista rakd le az öbölnél a' hálót, ha el végzem majd utánad megyek.

Most hát jőjjenek a' Kisaszszonyok ama kőszikla' tetejére, onnan leg jobban láthatják, mint történt a' Hidallán' dólga.

Láthatjuk? hogy hogy? kérdi Náni.

Hiszem ez a' sziget az, a' hol a' meg esett, a' mit mindjárt fognak hallani; erről a' történetről neveztetik a' sziget *Hárfa-szigetnek*, és ez a' szikla itt előttünk Hidallán' sírjának.

Nem evedz el egy hajós is éjtzaka borzadás nélkül e' szikla mellett; de majd meg halják folytába a' dolgot, 's amott alább a' szikla alatt semmi hal sem lakhatik. Magunk is mindég tsak észak felé halászunk.

Jantsi egy keskeny gyalog útatokán, a' melly igen tsavargólag szolgált a' sziklához, fel segítette a' lyánkákat.

A' szikla' homlokán elég alkalmas ülést mutatott a' lyánkáknak, ő maga a' láboknál telepedett le, egyik kezét fel emelte, egygyik újjával a' tengerre mutatott, vissza nézett a' lyánkákra, 's így kezdte beszédjét:

Amott az újjom eránnyába fekszik délre egy sziget; ha a' nap egyenesen süt reá, innen egy felhőtske gyanánt tetszik. Ez előtt sok esztendőkkel lakott ott egy lyánka; a' neve Komála volt, ugyan az a' Komála a' kiről az ének szól. E' tehát olyan szép volt, hogy tengeren, szárazon, jöttek a' Nagy Urak látására, 's a' ki egyszer, a' szemébe nézett, mintha az áldott napba nézett volna, el vesztette szemefényét 's egészszen vakká lett. -

A' mint közbeszédbe szokták mondani: mennél több szerető, annál több kevélység, annál kevesebb szerelem; így ment e' Komálával is. Tsak válogatott, tsak válogatott, azomban nem szeretett. A' szerelem nem fér egygyüvé a' válogatással és a' kevélységgel, mindazáltal egy Kleszszámor nevű szép Ifjat eleibe tett a' többinek. Nem sokára fülébe megy Hidallánnak, a' Scótziai Bárdusnak a' Komála szépségének híre. Tündér hárfájával útnak indult. Ez a' hárfa a' régi időben egy Tündéré volt, 's kedvesebb volt Hidallán előtt, mint az élete.

Ha Hidallán rajta játszott, vehette őt ezer ellenség is körül; mihelyt a' hárfa' hangját hallották, egyszerre mind meg szelídültek mint a' báránycák, 's nem árthattak, sőt inkább ajándékokat adtak néki. El ért ő hárfájával a' Komála' szigetére, 's a' mint Komálát meg látta egyszerre belé szeretett.

Holmit ajándékozgatott néki, 's mindenütt követte, mint az árnyéka. Különösségeit mint egy bárány olly szelíden szenyvedte, a' leg szebb éneketskéket tsínálta rólla, azokat tündér hárfáján játszogatta, 's valahová tsak lépett Komála, mindenütt hallotta ifjútól véntől dítsértetni szépségét, mert a' Hidallán dalljait szépségekéért kiki meg tanulta.

Tetszett ez a' lyánkának, 's jó szívvel is viseltetett Hidallánhoz, de eránta magába éppen semmi szerelmet sem érzett. Szerette úgy mint Bátyját. Gyakran ha ez éjtzakákon keresztül kunyhója előtt játszogatta szomorúbb nótáit, mellyekbe azt éneklette, hogy az ő Komáláért lángoló szerelme őt nem sokára a' sírba temeti; Komála az ablakba támaszkodott, 's törölgette

ugyan könnyűbe lábadt szemeit, de mihelyt elment előlle, Kleszszámoron, nem Hidallánon függtek gondolatjai.

Fogsz é még valaha engem szeretni Komála? kérdezte gyakran a' Bárdus. Nyájas szókkal ketsegtette őt a' lyánka, 's kellemes mosolygással nevelte az Ifjú' reménységét.

Egyszer mind a' ketten a' sziget' partján a' virágok közt feküdtek. Hidallán némely fogásokra taníttatta őt a' Hárfán, mellyek egy dallba fordúltak elő, mellyet ő maga készített Komáláról.

Ezen a' napon olly nyájas és barátságos vólt Komála, mint a' tenger a' tsendes nyári estvén, 's Hidallán magának az eget képzelte. Komála virágkoszorúkat tekergetett Hárfája körül, Hidallán több virágért ment, 's az alatt Komála egy a' parton álló tsónakba be ült. Vitsogva kiáltozott Hidallánnak, a' ki őt a' bokorba kereste: Hidallán Isten hozzád! el lopom a' hárfádat, 's enyelegve ereszkedett a' partról a' mélyebre.

Hidallán koszorúba kötözte szedett virágjait, mellyekkel meg jöttekor, a' szép tolvajt igyekezett meg kötözni. Már ki felé evezett Komála, a' mint hirtelenibe egy kis szél támadt, 's a' ladikot óldaltt hajtotta. Már közel vólt a' parthoz, de egy keményebb szél ismét a' tikra taszította. A' tenger dagadni kezdett, az eget el borították a' fellegek, 's néhány pillantatok múlva az Orkán reá kezdte süvöltését.

Hidallán! fel kiáltott el merevedve Komála, 's olly halavány lett mint a' kréta kő. Szabadíts Hidallán! Az evedző ki esett a' kezéből.

Hidallán reá nézett a' dühösködő tengerre, a' bé komorodott égre, 's a' mint az el halaványodott és reszkető lyánkát meg pillantotta, a' tajtéko habok közzé rohant, 'a azoknak zivatarán keresztül egész a' tsónakig rontott. A' mint azt el érte, belé ugrott, 's Komála meredt karjai közzé rogyott. Le tette őt lábai mellé, kezébe vette az evedzöt, 's fáradszhatlanul igyekezett a' tsónakot a' szélvészbe meg tartani. Egészszén a' lyánkára borúlt, hogy az esső ne érhesse azt, 's a' szél egyenesen ezen sziklának hozta.

Gondos vígyázással igazgatta a' tsónakot a' sziklák és torlások között, ezen szikla' jobb oldalán, egyenesen az öbölbe. A' reszkető lyánkát ki emelte a' szárazra, a' tsónakot ki húzta, 's ama sziklátskák közt elég bátorságos helyet adott néki.

Még mindég hordta egy hideg szél a' jeges essöt. Hidallán a' maga ruhájával óltalmazta a' lyánkát a' zivatartól, 's őzi sebességgel szökdösött egy szikláról másra, míg ama barlangra nem akadt, mellynek ürege amott a' hármas élű sziklánál látszik.

Futva ment vissza, be emelte a' barlangba a' jajgató lyánkát, le térdepelt a' földre előtte, kezeit tsókolgatta, dobogó mejjéhez szorította, 's felváltólag majd tapsolt, majd kezeit törte megszabadulásán 's mostani állapotján. Komála reszketett a' hideg miatt, a' barlang' sziklái kopaszok vóltak, a' part' déli része mind sziklából, vagy homokból állott.

Hidallán még egyszer el hagyta Kedvesét, hogy meg melegítésére valami gallyatskákat szedegessen. Fel hágott itt erre a' sziklára a' mellyen ülünk. Maga után kopár sziklákat, amarra pedig az egész parton, egy fátskát, vagy egy fűszálat se láthatott; fejer homok terítette el a' vidéket.

Viszsa futott a' barlangba, a' lyánka feküdt, 's lélekzetét is alig lehetett észre venni. Hidallán jajgatott, 's kezét már véresre törte.

Tsak ugyan meg halsz hát Komála? fel kiált kétségbeesve, ekkor szemébe akad a' hárfa, meg ragadja azt: Komála! el kiáltja hangosan magát, darabokra tördeli a' hárfát, meg gyújtja, 's a' jóltévő láng már lobog az ég felé. Komála erőtlenül mosolygott reá; a' tűz meg tért el aludt szemeibe, 's a' ró'sák hervadt ortzáiba.

Hidallán! így szóllal meg végre, 's karjait derekán átölti, Hidallán már szeretlek! Fogadd-el szívemet, fogadd-el kezemet! Érzem nékem mit áldoztál fel! 's egy könnyet tsókolt ki, szeméből, mellyet azokba kedves hárfájának veszte rezegetett. A' lang hamuvá emésztette azt.

Most már nints semmim Komála, így szoll, tsak te 's a' te szíved még tulajdonaim. Komála, mindenemet fel áldoztam néked, mindenemet, egész vagyonomat, 's örömet áldoztam azt fel! Komála szeretsz é?

A' lyánka ajakát ajakához, mejjét mejjéhez szorította, forró könnyek görgöttek a' Hidallán' ortzájan le felé, 's reszkető szavak és szagatott esküvések fogadtak néki szerelmet. Sokáig tartotta így őket a' néma el ragadtatás.

Az éj le eresztette szőnyegét, a' zivatar meg szünt, magános tsillagok pislogtak itt ott a' szagatott felhők között. Tsendesen szúnyadt Komála a' barlangba, Hidallán strázsát ált az üregnél, 's a' lyánka' lélekzeteit leste.

A' hajnal' első hasadásába már mászta a' sziklákat, hegyen völgyön át rontott, kezét lábát öszve hasgatta az éles köveken a' mászásba, tsak hogy kedvesének fel ébredtekor gyümölsöt önthessen az ölébe.

Ama szikla' tetejéről szemébe tűnt észak felé egy gyümölsös völgyetske. Tapsolva repült le felé, 's kebelét tele szedte gyümölsstsel.

Kleszámor látta a' másik szigetről mint hajtotta a' szél a' Komála' tsónakját e' sziget felé. A' mint a' zivatar le tsendesedett tsónakba ült, egész éjszaka evedzett a' sziget felé. A' habok eme sziklák közzé tsapták a' tsónakot, az öszve tört, 's Kleszszámor úszással menekedett meg e' szigetbe. Sokáig tévedezett a' partón, setét reggel ért a' Barlanghoz, mellybe Komála aludt.

Ez fel ébredt a' mint ama be lépett, nyájasan nyújtotta kezét néki Hidallánnak vélvén őt. Ez kezét dobogó mejjéhez szorította.

Komála! szóll hízelkedve Kleszszámor; a' reggel' sűgárai ortzájára estek, a' lyánka reá esmért 's reszketett. Kleszszámor! - Komála! Hogy jöttél ide? - A' te szabadításodra. Még egyszer mejjéhez szorította a' lyánka' kezét.

Hol Hidallán? kérdi nagy szorongattások közt Komála, hol az én kedvesem? Kedvesed? Szóll reszkető hangon a' szép Ifjú, Kedvesed? A' lyánka' lábaihoz esett, térdeit át ölelte, 's szép ortzáit könnyözön áztatta.

Illy szépnek még őt a' lyánka soha sem látta. Kleszszámor! fel kiált végre, Kleszszámor, menny én nem szeretlek!

A' tenger legyen hát sírom! kiáltja kétséget fejező hangon Kleszszámor. Isten hozzád Komála! Ment. Viszsa tért ismét; Komála én szerettelek, így szóll, ó igen szerettelek én, téged, 's most a' halál legyen jutalmam? Ment. A' lyánka meg tartóztatta őt, 's kezébe szorongatta kezét. A' Kleszszámor' ortzája vállán nyugodt, 's forró könnyei kebelébe hulltak.

Komála! fel kiáltott egyszerre Kleszszámor, 's hevessen szorította a' lyánkát karjai közzé!

Eme reszketett, eltaszította őt magától, ortzái lángoltak, 's magán kívül rohant a' barlang' hátulso részébe, itt nyugvó helyére rogyott, 's kezeivel igyekezett el takarni ortzáját.

Kleszszámor lábaihoz rohant, folytak szájából a' szerelmes panaszok, halálát esdeklette tölle, közelebb estek egymáshoz, 's a' lyánka az ő karjai közzé esett! Kleszszámor bódg volt!

A' Hidallán' nevéen sikóltva fejtette ki Komála magát karjai között. Én tsuda állat! Hidallán meg ő! meg ő! jajgatott, 'a kezeit törte.

Lassan! fel kiált Kleszszámor, ő az! Hidallán! - a' szavát hallom!

Az életemet ő mentette meg - az ő hárfája! - és én én - ő az, igen is ő az!

Fussunk Komála! fel kiáltott Kleszszámor, 's ki rángatta a' lyánkát a' barlangból. Ez félig önként, félig kényszerítésből követte Kleszszámort.

Kleszszámor a' sziklák közt a' Hidallán' tsónakjához vezette őt. Hágj be édesem! Siess minekelőtte meg látna!

Kleszszámor! fel kiált Komála itt a' kopasz sziklákon hagyjam é tsónak nélkül azt az Ifjat? - Ó szerelem, szerelem, melly nagy áldozatot kívánsz te tőllem! Halavány ortzáját a' Kleszszámor kebelébe igyekezett el rejteni.

Ez a' tsónakba emelte a' jajgató lyánkát. Éppen most ért örömkialtozások közt Hidallán gyümöltssel meg rakodva, eme sziklához a' mellyen ülünk. Történetből a' völgy felé vetette szemeit, 's meg látta Komálát az ingó tsónakba Kleszszámorhoz szorossan kaptsolkodva állani.

Komála! fel kiált iszonyú szív fojtódással, hogy még a' sziklák is hangzottak belé, 's reszketve kaptsolta még szorosabban magát Komála a' Kleszszámor ölébe, 's a' tsónak el libegett.

Amabba a' szigetbe a' halász leányok egy éneket is tudnak erről; hallottam egynehányszor hogy énekelték. Ekkor soha meg nem tartóztathattam könnyeimet.

Tudod é az éneket? kérdé Jultsa.

Tsak az utólsóbb verseit, felel Jantsi, attól kezdvén, a' mint Hidallán itt ezen a' sziklán meg jelen 's Komála a' tsónakba hág.

A' Halász így énekelt:

Viszsa ó Hidallán! más viszi már látod
Tsónakodba nyájas tsókok közt sajátod.
Mit állasz el merevedve?
Ah Komála szánakozz
Rajta! 's meg szabadítódra
Várákózz, ah várákózz!

Ne ugorj olly gyorsan a' tsónakodba le,
A' kopasz sziklákon lám értted el hal e'!
Ah gyilkos Komála, vett jót
Tehát ekként hálálnak?
Meg álj, ne hadd szabadítod
Itt a' kínos hálálnak!

A' Hidallán' szemét a' halál setéte
El fogta, 's terhére lévén már a' léte.
A' tengerre néz merően,
Ott reménylvén halálát,
Mert úgy is mindent el vesztett,
El vesztvén már Komálát!

Éhen szomjan három nap ült egy helyébe,
Egészszen meg fogyott vére ereibe.
Naponként mind tsendesebb lett,
Erei el lankadtak,
Tüzes szemei bé estek
‘S szép ortzái hervadtak.

‘S a’ mint a’ negyedik reggelre viradott,
Törtt ‘s haldokló hangon ilyen szókat adott:
Hitetlen Komála, szánd meg
Híved, ‘s útánna jer be!
‘S azzal egy magas szikláról
Be ugrott a’ tengerbe.

Itt a’ halász el végezte énekét, szemeit meg törölte, ‘s tsendesen így folytatta beszédét:

Itt a’ hely a’ hol le ugrott. A’ tenger ki vetette a’ partra, a’ szerentsétlen Hidallán testét. Nyóltz nap múlva vissza jött Komála tsak egyedül a’ szigetbe. Nem vólt egy óráig is nyugta. Mindennap ágya előtt állott a’ Hidallán’ árnyéka. Ide ért halaványan mint az árnyék, bádgyattan ‘s el fonnyadva. Reá akadt a’ Hidallán’ testére. Ama’ kövek közzé temette azt, onnan neveztetik a’ szikla Hidallán’ sírjának. Nem evett, tsak néha ivott amabból a’ forrásból. A’ mint vissza akart vólna evezni, a’ habokon eleibe tűnt a’ Hidallán’ árnyéka, ‘s a’ tsónakból a’ tengerbe ugrott.

Azóltá sokszor hallatszik a’ tengeren az ő jaj-szava, és a’ sziklák közt a’ Hidallán’ panasza; sok halászok láttak Komálát a’ habokon lebegni, reszketve közelget ez a’ parthoz, tartózkodva veti ama’ sziklák közzé szemeit, a’ hol a’ Hidallán’ árnyéka ül, jajgat, ‘s nem mer a’ partra ki szállani. Testét fejr hosszu köntös borítja, melly a’ habokon utánna libeg. Én magam gyakran hallottam a’ barlangba a’ Hidallán’ hárfázását. Ha délről fú a’ szellő, és a’ hóld tisztán világít, ehhez a’ helyhez senki sem közelít, ne hogy a’ két árnyéket meg háborítsa.

Tsendesen ‘s még mindég halgató formába ültek a’ lyánkák. Sokára egy más úton levezette őket Jantsi a’ Hárfa-barlang mellett, be tekintettek, ‘s borzadás hatotta meg őket. A’ Hidallán’ sírjánál néma gondolkodásba merülve áltak egy darabig, ‘s a’ sziklát meg kerülvén, minek-utánna Jantsinak a’ beszédjét bőven meg jutalmaztatták vólna, az öbölbe tsónakjokhoz siettek.

Sima vólt a’ tenger mint a’ tükör, az estve tsendes és kellemetes. A’ sziklától óldaltt egy halász-tsónakkal akadtak öszve. Értelmesen hallatszott rólla ez az ének:

Borzasztó az éj e’ kopár szirtokon
Hidallán’ árnyékával,
Ha a’ tiszta hóld játszodoz órmokon
Szomorú sугárával!

Hitelenségét átkozva,
‘S egy felhőbe bé burkozva,
Tántorog tsendes helyeken,
Tiszta ezüst tsermelyeken
Komála ekkor a’ part fele.
Hadd el mulató helyedet
Komála; ‘s kies völgyedet
Hidallán! itt mulassatok
Velünk, ‘s ha lehet szálljatok
Ah szálljatok hozzánk ide le!

Az ének' végével tsendesen eveztek el a' sziklától. A' lyánkák némán ültek tsónakjukba, 's mindegygyike szabad zabolát engedett gondolatjainak. Estve tíz órakor értek a' Vilmór' partjaira.

Jultsa még sokáig maradt a' kertbe, 's a' Komála' és Hidallán' képe lebegett szíve előtt.

Másnap így szólt Harrynak, a' ki hozzá a' kertbe ki jött. Én az Úrnak köszönettel tartozom, 's hiddje el hogy szívem ezen kötelességtől nem is igen vonogatja magát. - Engedje, hogy el végezzem beszédemet. - Úgy tetszik mintha az Úr engemet szeretne, 's talán abba a' hiszembe van, hogy én is viszont szeretem. Magam viselete adhatott erre okot, 's ha ezen tévelyedés csak leg kisebb bűt okozna is az Úrnak, annak egyedül én lennék az oka, de az én szívem valósággal híven meg osztaná azt az Úrral.

Ekkor a' maga kezét a' Harryéra tette, 's akadozva így folytatta beszédét: én úgy vélekedtem, hogy a' háládatosság szerelemmé fog változni. Meg tsalatkoztam. Ezen tévelyedés engem valaha boszszússá, háládatlanná, 's mind kettőnket bódogtalanokká tett volna. Édes Harrym, a' szívéről senki sem tehet. Én Adelstánt szeretem, 's a' kezem még ma az övé.

Ó kedves Harrym, magok ezek a' tsudálkozást fejező tekintetei adják tudtomra, milylyen szerentsétlenné tettem volna én magamat! Igen veszedelmes úton jártam én.

Hadjunk fel mindennel Harry, engedjen meg azon ígéreteimnek, mellyeket gyakran előtte tettem. Nem hitetlen ketsegtetések vóltak ezek, lelkem' méljéből jöttek azok, de nem szívemből. Még csak tegnap is arra vóltam meg határozva, hogy tett ígéreteimet bé tellyesíttsem; de én senkit meg tsalni nem akarok.

Rajta fekszik meg vettetésemen, a' Náni ellenséges keze, felel epével Harry.

Nem édes Harrym, Nánié nem. Evezzen kérem által ama' kis szigetetskéhez Vassy mellett, Hárfa-sziget a' neve, 's az ott lakó halászokkal beszéltesse el magának azt a' történetet, a' mellyet tegnap hallottunk. Ez a' mese, Harry, eszemre hozott.

Háládatlan lenni nem akarok, 's azért kívánok kevésbé háládatos lenni. Éljen egészséggel Harry, 's ha valaha egy igazán szerető feleség' karjai között engem el felejt, 's igaz bódogságra talál, emeltessen ama sziklán egy emlékeztető oszlopot Komálának, mert bennünket Komála tartott meg, édes Harrym.

Jultsa el vált tőlle, 's az Adelstán' szerentsés felesége lett; Harry egynehány esztendők múlva munkásokat küldött ki a' szigetbe, 's Komálának és Hidallánnak egy oszlopot emeltetett a' sziklán illyen szókkal: *A' Háládatosság nem szerelem.*